

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης
Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας
2014-2020

Κανόνες Επιλεξιμότητας

Έκδοση 2 – Φεβρουάριος 2016

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Θεσμικό πλαίσιο

-ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 514/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16^{ης} Απριλίου 2014 σχετικά με τον καθορισμό γενικών διατάξεων όσον αφορά το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και το μέσο για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης κρίσεων

- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 513/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Απριλίου 2014 για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας, του μέσου για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης των κρίσεων, και για την κατάργηση της απόφασης 2007/125/ΔΕΥ του Συμβουλίου

- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 515/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Απριλίου 2014 για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας, του μέσου χρηματοδοτικής στήριξης στον τομέα των εξωτερικών συνόρων και των θεωρήσεων και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 574/2007/ΕΚ

- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 516/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Απριλίου 2014 για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, την τροποποίηση της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αριθ. 573/2007/ΕΚ και αριθ. 575/2007/ΕΚ και της απόφασης 2007/435/ΕΚ του Συμβουλίου

-ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1048/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 30ής Ιουλίου 2014 για τη θέσπιση μέτρων ενημέρωσης και δημοσιότητας για το κοινό και μέτρων ενημέρωσης των δικαιούχων δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 514/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό γενικών διατάξεων όσον αφορά το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και το μέσο για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης κρίσεων

-Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (δημοσιονομικός κανονισμός)

-ΚΥΑ με αριθμ. 2514/7-10-2015 «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Ταμείων Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF) και Εσωτερικής Ασφάλειας (ISF) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

2. Γενικοί κανόνες επιλεξιμότητας

Όλες οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση των δράσεων/έργων που έχουν αποφασιστεί από την υπεύθυνη αρχή ή/και τις εντεταλμένες αρχές ή υπό την ευθύνη τους, σύμφωνα με τη μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής που έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων είναι επιλέξιμες για στήριξη από τα Ταμεία εφόσον:

α) εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής και στους στόχους (εθνικούς και ειδικούς) των σχετικών Ταμείων

β) είναι αναγκαίες για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από την εξεταζόμενη δράση/έργο

γ) είναι πραγματικές, με την έννοια ότι αντιστοιχούν σε πληρωμές, προβλέπονται στη συμφωνία επιδότησης και τεκμηριώνονται από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας

δ) είναι τεκμηριωμένες και εύλογες, με την έννοια ότι υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν υπερβαίνουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς ή το σύνθητες κόστος του δικαιούχου για το φυσικό αντικείμενο στο οποίο αντιστοιχούν

ε) είναι νόμιμες και κανονικές και επιπλέον έχουν χρησιμοποιηθεί με βάση την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ήτοι, σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας. Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης εφαρμόζεται στις δαπάνες όλων των δικαιούχων ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή.

- Η αρχή της οικονομίας ορίζει ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται από το δικαιούχο για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της δράσης/έργου καθίστανται εγκαίρως διαθέσιμα, στην ενδεδειγμένη ποσότητα και ποιότητα και στην καλύτερη τιμή.

- Η αρχή της αποδοτικότητας αφορά στην καλύτερη σχέση μεταξύ χρησιμοποιηθέντων μέσων και επιτευχθέντων αποτελεσμάτων.

- Η αρχή της αποτελεσματικότητας αφορά στην εκπλήρωση των ειδικών στόχων που έχουν ορισθεί και στην επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων.

στ) πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της δράσης/έργου, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν τελικές εκθέσεις και πιστοποιητικά ελέγχου, εφόσον απαιτούνται,

ζ) προβλέπονται στον εκτιμώμενο συνολικό προϋπολογισμό της δράσης/έργου,

η) είναι αναγνωρίσιμες και επαληθεύσιμες, εγγράφονται στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου, και προσδιορίζονται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα στον τόπο εγκατάστασης του δικαιούχου και σύμφωνα με τις συνήθειες λογιστικές πρακτικές που αυτός εφαρμόζει,

θ) συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας

ι) συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και εθνικό δίκαιο («εφαρμοστέο δίκαιο») και ιδίως με τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων, κρατικών ενισχύσεων, ίσης μεταχείρισης και μη διάκρισης, προσβασιμότητας και τους περιβαλλοντικούς κανόνες.

Μη συμμόρφωση της δράσης/έργου με τους εφαρμοστέους κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων επιλεξιμότητας, συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών. Τα ποσά των δαπανών που τεκμηριώνονται ως μη επιλέξιμες και διορθώνονται δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου στο πλαίσιο της δράσης/έργου και επαναπιστώνονται στον Προϋπολογισμό του Εθνικού Προγράμματος.

Οι χρηματοδοτικές συνεισφορές έχουν τη μορφή επιδοτήσεων και οι δράσεις/έργα έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Οι στηριζόμενες δράσεις/έργα των Εθνικών Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούνται από δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές και δεν χρηματοδοτούνται από άλλες πηγές που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Η συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν υπερβαίνει το 75 % της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης μιας δράσης/έργου. Αυτή μπορεί να αυξηθεί στο 90 % βάσει ειδικών δράσεων ή στρατηγικών προτεραιοτήτων που ορίζονται στους ειδικούς κανονισμούς. Η συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της Ένωσης μπορεί να αυξηθεί στο 90 % σε έκτακτες δεόντως αιτιολογημένες περιστάσεις, όταν, επί παραδείγματι, λόγω οικονομικής πίεσης προς τον εθνικό προϋπολογισμό, δεν θα υλοποιούνταν οι δράσεις με διαφορετικό τρόπο και δεν θα εκπληρώνονταν οι στόχοι των Εθνικών Προγραμμάτων. Η συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της Ένωσης στην τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία των κρατών μελών μπορεί να ανέλθει στο 100% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης

Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση δυνάμει των ειδικών κανονισμών εάν έχουν πραγματοποιηθεί από το δικαιούχο μεταξύ της 1^{ης} Ιανουαρίου 2014 και της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2022, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην οικεία πρόσκληση και έχουν πράγματι καταβληθεί από την υπεύθυνη αρχή ή τις εντεταλμένες αρχές μεταξύ της 1^{ης} Ιανουαρίου 2014 και της 30ής Ιουνίου 2023. Ως γενικός κανόνας, η συμφωνία επιδότησης πρέπει να υπογραφεί πριν οποιαδήποτε δράση του προγράμματος ξεκινήσει, εκτός και εάν υπάρχει τεκμηριωμένο αίτημα του δικαιούχου προς την υπεύθυνη αρχή ή την αρμόδια εντεταλμένη αρχή. Εάν δαπάνες έχουν καταβληθεί από το δικαιούχο πριν τον τυπικό ορισμό της υπεύθυνης αρχής (1 Ιανουαρίου 2014 – 24 Αυγούστου 2015), είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου πριν και μετά τον ορισμό της υπεύθυνης αρχής είναι κοινά.

Οι δράσεις/έργα δεν επιλέγονται για χρηματοδότηση από τα Ταμεία σε περίπτωση που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβάλει ο δικαιούχος στην υπεύθυνη αρχή ή τις εντεταλμένες αρχές την αίτηση χρηματοδότησης, ανεξάρτητα αν όλες οι σχετικές πληρωμές έχουν γίνει από τον δικαιούχο.

Οι δαπάνες για την υλοποίηση μιας δράσης/έργου δύνανται να καλύπτουν όλα τα στάδια εκτέλεσής της, από τον εκ των προτέρων προγραμματισμό έως την ολοκλήρωση της δράσης και τα σχετικά μέτρα δημοσιότητας. Οι επιλέξιμες δαπάνες μιας δράσης/έργου δύνανται να περιοριστούν με απόφαση της υπεύθυνης αρχής ή των εντεταλμένων αρχών σε ένα ή περισσότερα στάδια της υλοποίησής της.

Οι όροι υλοποίησης της δράσης/έργου όπως ορίζονται στην απόφαση χορήγησης και στη συμφωνία επιδότησης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την υπεύθυνη αρχή ή την αρμόδια εντεταλμένη αρχή συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της δράσης/έργου. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την υπεύθυνη αρχή ή την αρμόδια εντεταλμένη αρχή. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης χορήγησης της δράσης/έργου στο πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Η διάρκεια υλοποίησης μιας δράσης/έργου αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της δράσης/έργου μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση χορήγησης και στη συμφωνία επιδότησης.

Η διάρκεια υλοποίησης των δράσεων ορίζεται στη συμφωνία επιδότησης και μπορεί να τροποποιείται με αιτιολογημένη απόφαση του οργάνου που την εξέδωσε μετά από πρωτοβουλία του ή πριν τη λήξη της, μετά από αίτημα του δικαιούχου.

Οι δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αιτήσεις πληρωμής από τον δικαιούχο προς την υπεύθυνη αρχή ή την αρμόδια εντεταλμένη αρχή τεκμηριώνονται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος, με εξαίρεση τις έμμεσες δαπάνες που δηλώνονται βάσει επιλογών απλοποιημένου κόστους. Στις περιπτώσεις που στις δράσεις που υλοποιούνται με ίδια μέσα, προβλέπεται η αποζημίωση βάσει επιλογών απλοποιημένου κόστους, οι δαπάνες συνοδεύονται απαραίτητα από όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα που έχουν καθοριστεί στη συμφωνία επιδότησης, μέσω των οποίων πιστοποιείται το εκτελεσμένο φυσικό αντικείμενο στο οποίο αντιστοιχεί το απλοποιημένο κόστος. Ειδικά για τις περιπτώσεις κατ' αποκοπή χρηματοδότησης βάσει σταθερού ποσοστού, οι δαπάνες οι οποίες αποτελούν τη βάση υπολογισμού του κατ' αποκοπή ποσού, π.χ. άμεσες αμοιβές προσωπικού, συνοδεύονται από πλήρη τεκμηρίωση και επαληθεύονται στο 100% .

3. Καταχώριση δαπανών, διαδρομή ελέγχου και υποστηρικτικά έγγραφα

Δαπάνες θεωρούνται επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση εφόσον εξοφλούνται εντός της περιόδου επιλεξιμότητας της δράσης/έργου, σύμφωνα με τη συμφωνία επιδότησης και η εξόφλησή τους αποδεικνύεται -όπου αυτό είναι δυνατό- με τραπεζικό *extrait*.

Οι δαπάνες πρέπει να αντιστοιχούν σε πληρωμές που πραγματοποιεί ο δικαιούχος. Αυτές πρέπει να είναι υπό τη μορφή χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (σε χρήμα), εξαιρουμένου του ποσού των αποσβέσεων.

Κατά κανόνα, δικαιολογητικά των δαπανών αποτελούν τα επίσημα τιμολόγια. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, οι δαπάνες συνοδεύονται από παραστατικά ή άλλα δικαιολογητικά ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος.

Ως «λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο υποβάλλει ο δικαιούχος και το οποίο αιτιολογεί ότι η λογιστική εγγραφή αποτελεί πιστή και ανόθευτη εικόνα των εργασιών που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4093/2012 «Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.)» και του Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς

ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 251/24.11.2014) και των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης που εξειδικεύουν τις διατάξεις του, καθώς και τις αποδεκτές λογιστικές πρακτικές.

Οι δαπάνες πρέπει να είναι εύκολο να επισημανθούν και να ελεγχθούν. Ειδικότερα πρέπει

A) να έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά αρχεία του δικαιούχου

B) να είναι προσδιοριζόμενες σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος και σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές λογιστικής καταγραφής κόστους που αυτός εφαρμόζει

Γ) πρέπει να δηλώνονται σε συμφωνία με τις απαιτήσεις της φορολογικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας

Το πρωτότυπα παραστατικά δαπανών του δικαιούχου πρέπει

- Να έχουν σαφή ημερομηνία
- Να είναι ταξινομημένα και αριθμημένα με μοναδικό αύξοντα αριθμό
- Να εμφανίζουν διακριτά τον αναλογούντα ΦΠΑ
- Εφόσον πρόκειται για τιμολόγια ή αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, να αναφέρονται με σαφήνεια στο προϊόν ή υπηρεσία ως συνάρτηση του τμήματος φυσικού αντικείμενου της δράσης
- Να είναι σφραγισμένα με ειδική σφραγίδα που θα αναφέρει την επωνυμία του δικαιούχου και τον τίτλο της υλοποιούμενης δράσης καθώς και σφραγισμένα με την επίσημη σφραγίδα του δικαιούχου και υπογεγραμμένα από τον επικεφαλής της δράσης.

Πραγματική δαπάνη η οποία αντιστοιχεί σε περισσότερες από μία δράσεις ή δραστηριότητες της ίδιας δράσης, επιμερίζεται στη βάση αντικειμενικής μεθόδου κατανομής, η οποία διασφαλίζει τη μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης και την αποζημίωσή της μέχρι το 100% αυτής. Η προτεινόμενη μέθοδος κατανομής για τον επιμερισμό εγκρίνεται ad hoc από την Υπεύθυνη Αρχή ή την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή.

Φωτοαντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών δαπανών, σφραγισμένα με την επίσημη σφραγίδα του δικαιούχου και υπογεγραμμένα από τον επικεφαλής της δράσης υποβάλλονται ως απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα των Δελτίων Δήλωσης Δαπανών.

Σε περιπτώσεις δράσεων που υλοποιούνται από δικαιούχο και εταίρους υπό την ευθύνη του, τα παραπάνω σημεία περί τήρησης των πρωτότυπων παραστατικών δαπανών ισχύουν κατ' αναλογία και για τους εταίρους της δράσης. Ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί επικυρωμένα αντίγραφα των παραστατικών δαπανών και εσόδων των εταίρων που σχετίζονται με τη δράση, με τρόπο συμβατό με την εθνική νομοθεσία για την προστασία δεδομένων. Στη περίπτωση εταιρικών σχημάτων, η μεταφορά χρημάτων από τον κύριο δικαιούχο σε εταίρο του σχήματος υλοποίησης δε θεωρείται πραγματική δαπάνη.

Για την είσπραξη της επιχορήγησης ο δικαιούχος εκδίδει Τιμολόγιο Επιχορήγησης ή άλλο παραστατικό ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας και Απόδειξη Είσπραξης πρωτότυπη, για τη βεβαίωση πληρωμής της επιχορήγησης. Το καθεστώς ΦΠΑ του

δικαιούχου πρέπει να έχει εξακριβωθεί από την Υπεύθυνη Αρχή ή την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή ήδη από τη διαδικασία υποβολής της πρότασης επιχορήγησης από το δικαιούχο, με επίσημο φορολογικό έγγραφο.

Η ορθή τήρηση των πρωτότυπων παραστατικών από το δικαιούχο είναι απαραίτητη για να εξασφαλίζεται η επαρκής διαδρομή των ελέγχων. Η Υπεύθυνη Αρχή ή/και η αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή διατηρούν το δικαίωμα να απορρίπτουν την πληρωμή δαπανών, οι οποίες, αν και επιλέξιμες, δεν τεκμηριώνονται με τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα.

4. Έσοδα και αρχή της μη αποκόμισης κέρδους

Η χρηματοδότηση από τα Ταμεία δεν μπορεί να δημιουργεί κέρδος στον δικαιούχο, αποζημιώνει μόνο το κόστος υλοποίησης της δράσης.

Εάν κατά την ολοκλήρωση της δράσης/έργου οι πηγές εσόδων υπερβαίνουν τις δαπάνες, η συμμετοχή του Ταμείου στη δράση πρέπει να μειωθεί αναλόγως. Όλες οι πηγές εσόδων για τη δράση/έργο πρέπει να καταχωρούνται στα λογιστικά ή φορολογικά έγγραφα του δικαιούχου και να είναι αναγνωρίσιμες και ελέγξιμες.

Τα έσοδα συνίστανται στις χρηματοδοτικές συνεισφορές που χορηγούνται στη δράση από το Ταμείο, από δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές, από τη συνεισφορά του δικαιούχου και τυχόν εταίρων της δράσης ειδικά για τη χρηματοδότηση των επιλέξιμων δαπανών της δράσης, καθώς και από τα έσοδα που παράγονται από τη δράση. Τα έσοδα υπολογίζονται στο επίπεδο της δράσης/έργου και όχι στο επίπεδο του δικαιούχου. Τα έσοδα προκύπτουν στο πλαίσιο της δράσης/έργου κατά την περίοδο επιλεξιμότητας και μπορούν να προέρχονται από πωλήσεις, εκμισθώσεις, υπηρεσίες κλπ

Ο προϋπολογισμός δράσης/έργου έχει την ακόλουθη μορφή:

Δαπάνες	Έσοδα
+ άμεσες δαπάνες	+ Συνεισφορά του Ταμείου (εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος)
+ έμμεσες δαπάνες	+ Συνεισφορά του Δικαιούχου και των εταίρων της Δράσης
	+ Συνεισφορά τρίτων
	+ Έσοδα Παραγόμενα από τη Δράση
=Σύνολο Επιλέξιμου Κόστους	=Σύνολο Εσόδων

Ο προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος και το σύνολο του επιλέξιμου κόστους ισούται προς το σύνολο των εσόδων.

Η συνεισφορά του Ταμείου που προκύπτει από την εφαρμογή της αρχής της μη αποκόμισης κέρδους θα είναι το «Σύνολο Επιλέξιμου Κόστους» μείον τη «Συνεισφορά τρίτων», μείον τα «Έσοδα Παραγόμενα από τη Δράση», δηλ

$$\text{(Συνεισφορά του Ταμείου)} = \text{(Σύνολο Επιλέξιμου Κόστους)} - \text{(Συνεισφορά τρίτων)} - \text{(Έσοδα Παραγόμενα από τη Δράση)}$$

Τα καθαρά έσοδα που παράγονται άμεσα από μια δράση κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της, τα οποία δεν ελήφθησαν υπόψη κατά το χρόνο έγκρισης της δράσης, αφαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες της δράσης το αργότερο στην αίτηση τελικής πληρωμής που υποβάλλει ο δικαιούχος.

Η αρχή της μη αποκόμισης κέρδους δεν ισχύει για:

α) άμεση στήριξη η οποία καταβάλλεται σε φυσικά πρόσωπα που την χρειάζονται επιτακτικά, όπως ωφελούμενοι των δράσεων (πρόσωπα που επανεγκαθίστανται, επαναπατρισθέντες κλπ)

β) επιχορηγήσεις που υπολογίζονται στη βάση ενιαίου συντελεστή και/ή κατ' αποκοπή ποσού και/ή μοναδιαίου κόστους, εφόσον συμμορφώνονται προς τις αρχές που πρέπει να διέπουν τον εκ των προτέρων υπολογισμό τους,

5. Κατηγορίες δικαιούχων και Μορφές υλοποίησης Δράσεων

5.1 TAME

Επιλέξιμοι δικαιούχοι για την υλοποίηση δράσεων του Ταμείου είναι Δημόσιες Αρχές, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ, Διεθνείς Οργανισμοί συμπεριλαμβανομένων περιφερειακών οργανισμών, οργανισμών, υπηρεσιών και αποστολών των Ηνωμένων Εθνών, χρηματοπιστωτικών οργανισμών και αναπτυξιακών τραπεζών και οργανισμών διεθνούς δικαιοδοσίας, εφόσον όλοι οι παραπάνω συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων και των ειδικών κανονισμών, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ) ή η Διεθνής Ομοσπονδία Ερυθρού Σταυρού και των Οργανώσεων της Ερυθράς Ημισελήνου.

5.2 TEA

Λόγω της φύσης του Ταμείου, δικαιούχοι μπορεί να είναι κυρίως εξειδικευμένες και πιστοποιημένες αρχές, που έχουν de jure μονοπώλιο στις υλοποιούμενες δράσεις. Ο κανόνας αυτός, μπορεί να αλλάζει ανάλογα με τη φύση επιμέρους δράσεων και να συμπεριλάβει δικαιούχους της προηγούμενης παραγράφου (5.1).

5.3 Οι δράσεις που υποστηρίζονται από τα Ταμεία μέσω επιχορηγήσεων υλοποιούνται από το δικαιούχο κατά κανόνα, με τους ακόλουθους τρόπους:

α) από τον ίδιο το δικαιούχο με ίδια μέσα,

β) από τρίτο (ανάδοχο) μέσω ανάθεσης σύμβασης,

γ) από τον δικαιούχο και άλλους φορείς υπό την ευθύνη του δικαιούχου με μία ή περισσότερες από τις ανωτέρω επιλογές ανά φορέα συμπεριλαμβανομένου του δικαιούχου,

δ) από άλλους φορείς που επιλέγονται από το δικαιούχο στη βάση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Οι άλλοι φορείς μπορεί να υλοποιούν το έργο τους με ίδια μέσα ή/και μέσω τρίτων, το οποίο περιγράφεται σε σύμβαση. Το αντικείμενο της σύμβασης χρησιμοποιείται και παραμένει στην ιδιοκτησία του φορέα που το υλοποίησε,

ε) με συνδυασμό των ανωτέρω επιλογών.

5.4 Στις περιπτώσεις δράσεων που κατά την εκτέλεση τους συμμετέχουν επί μέρους φορείς υπό την συνολική ευθύνη του δικαιούχου, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που

καταβάλλονται για τη δράση από τους συμμετέχοντες φορείς και πληρώνονται από τον ορισθέντα δικαιούχο, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) υπάρχουν έγγραφα τεκμήρια της συμφωνίας με τους άλλους φορείς σχετικά με τη συνεισφορά τους στην εκτέλεση της δράσης,

β) ο δικαιούχος διατηρεί τη συνολική ευθύνη για την οικονομική διαχείριση της δράσης,

γ) οι δαπάνες που καταβάλλονται από τους άλλους φορείς συνοδεύονται από εξοφλημένα τιμολόγια, ή, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας,

δ) οι δαπάνες που καταβάλλονται από τους άλλους φορείς υποβάλλονται στο δικαιούχο και αναφέρονται στο έργο. Ο ορισθείς δικαιούχος έχει την ευθύνη να επαληθεύσει το υπαρκτό και την επιλεξιμότητα των αναφερόμενων δαπανών καθώς και την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, πριν τις δηλώσει στην Υπεύθυνη Αρχή ή στην αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή,

ε) η διαδρομή ελέγχου καλύπτει έως και το επίπεδο των συμμετεχόντων φορέων,

στ) ο δικαιούχος και οι συμμετέχοντες φορείς είναι από κοινού υπεύθυνοι για την ορθή εκτέλεση της δράσης καθώς και για πιθανές κυρώσεις που επιφέρει ή μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στη συμφωνία επιδότησης, και μέχρι του ποσού συμμετοχής του καθενός στον προϋπολογισμό της δράσης.

Στους επιμέρους φορείς δύναται να περιλαμβάνονται και φορείς οι οποίοι συνδέονται με το ορισθέντα δικαιούχο με δεσμό νομικό ή κεφαλαιακό, ο οποίος δεν περιορίζεται στη δράση για την οποία ζητείται χρηματοδότηση, ούτε δημιουργείται με μοναδικό σκοπό την υλοποίησή της.

5.5 Όταν οι συμμετέχοντες φορείς στην υλοποίηση της δράσης, ή κάποιοι από αυτούς επιλέγονται από το δικαιούχο μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας (διαδικασία υποβολής προσφορών) ο δικαιούχος παραμένει υπεύθυνος για τη δράση και ειδικότερα, για την εξασφάλιση του υπαρκτού και της επιλεξιμότητας των δαπανών που δηλώνει, καθώς και για την ολοκλήρωση των υπηρεσιών ή των προϊόντων που συνδέονται με τις εν λόγω δαπάνες. Οι δαπάνες που δηλώνονται από τον δικαιούχο πρέπει να συνοδεύονται από εξοφλημένα τιμολόγια, τα οποία έχει εκδώσει το αντισυμβαλλόμενο μέρος στον δικαιούχο, ή, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας. Στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις σχετικά με την πληρωμή συμβατικών προκαταβολών έχουν εφαρμογή.

5.6 Στις περιπτώσεις δράσεων για τις οποίες την ευθύνη υλοποίησης της πράξης αναλαμβάνει άλλος φορέας ως δικαιούχος αντί του κυρίου του έργου, στη βάση προγραμματικής σύμβασης, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που καταβάλλονται για την δράση, από τον κύριο του έργου ή από το δικαιούχο, ανάλογα με τα προσδιοριζόμενα στην προγραμματική σύμβαση, υπό τους ακόλουθους όρους :

α) Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων περιλαμβάνει με κάθε λεπτομέρεια και ακρίβεια όλα τα στοιχεία που απαιτεί το οικείο θεσμικό πλαίσιο.

β) Η υλοποίηση δράσεων μέσω προγραμματικών συμβάσεων, ακολουθεί τις γενικές και ειδικές, ανάλογα με τη φύση αυτών, διατάξεις που διέπουν το σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Ειδικότερα όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, τηρούν την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και ειδικότερα, τους κανόνες για τον ανταγωνισμό, την ανάθεση δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος και τη δημοσιότητα.

γ) Με την υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης στο πρόγραμμα ο δικαιούχος υποχρεούται να δηλώσει την εκτέλεση της συγκεκριμένης δράσης μέσω προγραμματικής σύμβασης.

δ) Η Υπεύθυνη Αρχή ή η αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της δράσης, υποχρεούται να αξιολογεί τον αναλαμβάνοντα την εκτέλεση μέσω της προγραμματικής σύμβασης φορέα, ως δικαιούχο, ή/και τον κύριο του έργου για την περίπτωση που η προγραμματική σύμβαση προβλέπει την εκτέλεση μέρους των απαιτούμενων ενεργειών για την υλοποίηση της δράσης από αυτόν.

ε) Ανάλογα με τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση, ο δικαιούχος ή ο κύριος του έργου διατηρεί τη συνολική ευθύνη της δράσης, επαληθεύει την πραγματοποίηση και την επιλεξιμότητα των αναφερομένων δαπανών, καθώς και την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, πριν από τη δήλωση στην Υπεύθυνη Αρχή ή στην αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή. Σε κάθε περίπτωση ενημερώνεται ο κύριος του έργου για την εκτέλεση της δράσης σύμφωνα με τους όρους της προγραμματικής σύμβασης και τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες σε βάρος της συγκεκριμένης δράσης.

στ) Η προγραμματική σύμβαση προβλέπει ρητά σε ποιόν εκδίδονται τα τιμολόγια ή άλλα παραστατικά έγγραφα της δράσης και ποιος καταβάλλει τη δαπάνη για την εξόφλησή τους. Οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες από το δικαιούχο ή/και από τον κύριο του έργου, όταν έτσι προβλέπεται από την προγραμματική σύμβαση, πρέπει να αποδεικνύονται και να συνοδεύονται από εξοφλημένα τιμολόγια, ή όταν αυτό δεν είναι εφικτό, από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

ζ) Η διαδρομή ελέγχου καλύπτει και το επίπεδο του κυρίου του έργου, όταν αυτός καταβάλλει τις δαπάνες (τελικός λήπτης πιστώσεων).

η) Οι συμβαλλόμενοι στην προγραμματική σύμβαση οφείλουν να τηρούν ο καθένας πλήρη φάκελο με όλα τα στοιχεία της δράσης συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και λοιπών συναλλαγών που διενήργησαν και οι οποίες αφορούν την πράξη.

θ) Ο δικαιούχος και ο κύριος του έργου είναι από κοινού υπεύθυνοι για πιθανές κυρώσεις που επιφέρει ή μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στη συμφωνία επιδότησης, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει ο καθένας μέσω της προγραμματικής σύμβασης.

5.7 Οι επιχορηγήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση μέρους ή του συνολικού κόστους του δικαιούχου για την υλοποίηση της δράσης.

5.8 Υλοποίηση με ίδια μέσα νοείται η εκτέλεση μέρους (έργου) ή του συνόλου της δράσης από το δικαιούχο με τη χρήση ιδίων πόρων. Μέρος των ενεργειών που απαιτούνται μπορεί να ανατίθεται σε τρίτους (υπεργολάβοι) υπό την προϋπόθεση ότι οι υπεργολαβίες δεν υπερβαίνουν το 30% του προϋπολογισμού του έργου και ο δικαιούχος συνεχίζει να διατηρεί τον πλήρη έλεγχο τόσο της διοίκησης όσο και της υλοποίησης του μέρους του έργου που υλοποιείται με ίδια μέσα.

6. Συνεισφορά του Δικαιούχου και των εταίρων

Οι συνεισφορές του δικαιούχου και πιθανών εταίρων της δράσης υπό μορφή παροχής εργασιών, αγαθών, υπηρεσιών, γης και ακινήτων, για τις οποίες η πληρωμή δεν τεκμηριώνεται προς την Υπεύθυνη Αρχή ή την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή με τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος, μπορεί να συνιστούν **άμεσες επιλέξιμες, αλλά όχι πραγματικές δαπάνες**, υπό την προϋπόθεση ότι το επιτρέπουν οι κανόνες επιλεξιμότητας του Ταμείου και πληρούνται όλα τα ακόλουθα κριτήρια:

α) η Συνεισφορά του Ταμείου για δράση που περιλαμβάνει συνεισφορές σε είδος, δεν υπερβαίνει τη συνολική επιλέξιμη δαπάνη της δράσης, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος, κατά τον απολογισμό των δαπανών.

β) η αξία που αποδίδεται στις συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τις δαπάνες που είναι γενικά αποδεκτές στην εν λόγω αγορά,

γ) η αξία και η χορήγηση της εισφοράς μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ανεξάρτητης εκτίμησης και επαλήθευσης,

δ) στην περίπτωση παροχής γης ή ακινήτων, μπορεί να πραγματοποιηθεί πληρωμή σε μετρητά για τους σκοπούς σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ετήσιου ονομαστικού ύψους που δεν υπερβαίνει το 1€. Η αξία της γης ή των ακινήτων πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα και δεν υπερβαίνει το όριο του 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία δράση,

ε) στην περίπτωση εισφορών σε είδος υπό μορφή άμισθης εργασίας, η αξία της εν λόγω εργασίας αποτιμάται με βάση τον επαληθευμένο χρόνο εργασίας και το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης για ισοδύναμη εργασία.

στ) Η τοποθέτηση ενός δημοσίου υπαλλήλου αμειβόμενου από τη δημόσια διοίκηση, ή ενός ιδιωτικού υπαλλήλου στη διάθεση της δράσης, θεωρείται συνεισφορά, καθόσον αυτό δημιουργεί δαπάνη η οποία μπορεί να εντοπιστεί στους λογαριασμούς μιας δημόσιας υπηρεσίας ή ενός ιδιωτικού φορέα αντίστοιχα. Ο υπεύθυνος για την υλοποίηση της δράσης πρέπει να αποδεικνύει σαφώς το χρονικό διάστημα που διέθεσε ο εν λόγω δημόσιος ή ιδιωτικός υπάλληλος στην υλοποίηση της δράσης, κατ' αναλογία με την παρακολούθηση της απασχόλησης του αμειβόμενου από τη δράση προσωπικού.

Οι συνεισφορές του δικαιούχου και των εταίρων δηλώνονται στη στήλη εσόδων του προϋπολογισμού της δράσης και συνυπολογίζονται στις άμεσες δαπάνες κατά την υποβολή της πρότασης. Αναφέρονται δε ρητά στη συμφωνία επιδότησης

και οι δικαιούχοι υποβάλλουν επιστολές δέσμευσης προς επιβεβαίωση των συνεισφορών στις οποίες θα προβούν οι ίδιοι ή οι εταίροι τους, στις οποίες περιέχεται δήλωση του χρηματικού ποσού κάθε συνεισφοράς. Η Υπεύθυνη Αρχή ή/και η αρμόδια εντεταλμένη αρχή έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον υποψήφιο να τεκμηριώσει τη συνεισφορά του.

Εφόσον οι συνεισφορές του δικαιούχου ή/και των εταίρων της δράσης δεν θεωρούνται πραγματικές δαπάνες, δεν συμπεριλαμβάνονται στα δελτία δήλωσης δαπανών και στις αιτήσεις πληρωμών. Όταν η υλοποίηση της δράσης συνεπάγεται έμμεσες δαπάνες και αυτές υπολογίζονται ως κατ' αποκοπή ποσά επί των άμεσων δαπανών, οι έμμεσες δαπάνες που αντιστοιχούν στη συνεισφορά του δικαιούχου και των εταίρων της δράσης τεκμηριώνονται στο αίτημα τελικής πληρωμής του δικαιούχου σε συνδυασμό με τον τεκμηριωμένο απολογισμό της σχετικής συνεισφοράς.

7. Εδαφική προσέγγιση

7.1 Ως γενικός κανόνας, οι δράσεις του TAME πρέπει να υλοποιούνται από δικαιούχους της παραγράφου 5.1, καταχωρημένους και εγκατεστημένους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, εφόσον αυτό δημιουργεί προστιθέμενη αξία στην υλοποίηση των δράσεων και δε συνεπάγεται πρόσθετο κόστος.

7.2 Διεθνείς Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου που έχουν ιδρυθεί με διακυβερνητικές συμφωνίες, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ), η Διεθνής Ομοσπονδία Ερυθρού Σταυρού και των Οργανώσεων της Ερυθράς Ημισελήνου, εγκατεστημένοι σε τρίτες χώρες, μπορούν να είναι επιλέξιμοι δικαιούχοι των δράσεων του TAME.

Αντίστοιχοι διεθνείς οργανισμοί με αποστολές ή παραρτήματα στην Ελλάδα, συμμετέχουν ως δικαιούχοι στις δράσεις μέσω των ελληνικών αποστολών ή παραρτημάτων τους. Αποστολές ή παραρτήματα των οργανισμών αυτών σε άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα, στα οποία υλοποιείται μέρος της δράσης, μπορούν να συμμετέχουν ως εταίροι των δράσεων, με δικαιούχο την ελληνική αποστολή.

7.3 ΜΚΟ, καταχωρημένες σε τρίτη χώρα, μπορούν να συμμετέχουν χωρίς κόστος στην υλοποίηση των δράσεων, ή ως υπεργολάβοι με αμοιβή από το δικαιούχο της δράσης.

7.4 Οι δαπάνες των δράσεων των Ταμείων πρέπει να πραγματοποιούνται εντός των κρατών μελών στα οποία υλοποιούνται οι σχετικές δράσεις, εφόσον αυτές δεν υλοποιούνται αποκλειστικά στην ελληνική επικράτεια, με την εξαίρεση των δράσεων που υλοποιούνται σε τρίτες χώρες (πχ επαναπατρισμοί και μέτρα ένταξης επαναπατριζόμενων στις χώρες καταγωγής, υποστήριξη προξενικών αρχών σε τρίτες χώρες κλπ).

8. Δράσεις που υλοποιούνται μέσω ΣΔΙΤ

Τα Ταμεία μπορούν να χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση δράσεων ΣΔΙΤ. Αυτές οι πράξεις ΣΔΙΤ συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο δίκαιο, ιδίως όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων.

Στην περίπτωση δράσης ΣΔΙΤ όπου ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, οι δαπάνες στο πλαίσιο πράξης ΣΔΙΤ που έχουν πραγματοποιηθεί και καταβληθεί από τον εταίρο του ιδιωτικού τομέα μπορούν, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 65(2) του ΚΚΔ, να θεωρηθούν ότι πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν από τον δικαιούχο και να περιλαμβάνονται σε αίτηση πληρωμής προς την Επιτροπή με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) ο δικαιούχος έχει συνάψει συμφωνία ΣΔΙΤ με εταίρο του ιδιωτικού τομέα,

β) η Υπεύθυνη Αρχή ή/και η αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή έχει επαληθεύσει ότι οι δαπάνες που δηλώθηκαν από τον δικαιούχο έχουν πληρωθεί από τον εταίρο του ιδιωτικού τομέα και ότι η δράση είναι σύμφωνη με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, το πρόγραμμα και τους όρους για την υποστήριξη της δράσης.

Πληρωμές προς δικαιούχους για δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αίτηση πληρωμής, καταβάλλονται σε λογαριασμό υπό μεσεγγύηση που δημιουργείται ειδικά προς τον σκοπό αυτό στο όνομα του δικαιούχου. Τα κεφάλαια που καταβάλλονται στο λογαριασμό αυτό χρησιμοποιούνται για πληρωμές σύμφωνα με τη συμφωνία ΣΔΙΤ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν πληρωμών σε περίπτωση λύσης της συμφωνίας ΣΔΙΤ.

9. Άμεσες και Έμμεσες Επιλέξιμες Δαπάνες

9.1 **Άμεσες επιλέξιμες δαπάνες** της Δράσης είναι οι δαπάνες, οι οποίες είναι αναγνωρίσιμες στο πλαίσιο των κανόνων επιλεξιμότητας ως δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με την εκτέλεση της Δράσης και αυτή η σύνδεση μπορεί τεκμηριωμένα να αποδειχθεί.

9.2 Έμμεσες επιλέξιμες δαπάνες της Δράσης είναι οι δαπάνες, οι οποίες δεν είναι αναγνωρίσιμες, ως δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με την εκτέλεση της Δράσης, οι οποίες ωστόσο έχουν πραγματοποιηθεί σε άμεση σχέση με τις δραστηριότητες υλοποίησης της Δράσης.

9.3 **Έμμεσες δαπάνες** της Δράσης είναι τα γενικά (έμμεσα) έξοδα και είναι επιλέξιμες δαπάνες εάν είναι στοιχείο του πραγματικού κόστους για την εκτέλεσή της και εάν καταλογίζονται στη Δράση αυτή κατ' αναλογία, σύμφωνα με δίκαιη και δεόντως αιτιολογημένη μέθοδο κατανομής. Αφορούν σε όλες τις δομικές ή/και υποστηρικτικές δαπάνες διοικητικής, τεχνικής ή λειτουργικής φύσης που πραγματοποιούνται χάριν της εκτέλεσης περισσότερων της μιας δραστηριοτήτων του δικαιούχου και κατά συνέπεια δεν μπορούν να αποδοθούν μόνο σε ένα έργο ή δραστηριότητα. Στα έξοδα αυτά περιλαμβάνονται οι δαπάνες για γραφική ύλη, φωτοτυπίες, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλέφωνο και τηλεομοιοτυπία, επεξεργασία δεδομένων, θέρμανση, ηλεκτρική ενέργεια, καθαριότητα και κάθε άλλη δαπάνη της λειτουργίας της έδρας του δικαιούχου που απαιτείται για την επιτυχή ολοκλήρωση της Δράσης (πχ δαπάνες μισθοδοσίας διοικητικού και υποστηρικτικού προσωπικού, λογιστών, γραμματέων κλπ).

9.4 Οι άμεσες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες δαπανών:

a/a	Κατηγορία δαπάνης
1	Δαπάνες προσωπικού
2	Έξοδα ταξιδιών και μετακινήσεων
3	Εξοπλισμός
4	Αγορές ακινήτων
5	Αναλώσιμα, προμήθειες και γενικές υπηρεσίες
6	Αποσβέσεις
7	Υπεργολαβίες
8	Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης
9	Εμπειρογνώμονες
10	Ειδικές δαπάνες σχετικές με υπηκόους τρίτων χωρών
11	Λοιπές δαπάνες

9.5 Επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να επιστραφούν με τους ακόλουθους τρόπους:
α) επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που έχουν πράγματι πραγματοποιηθεί, μαζί, κατά περίπτωση, με το κόστος απόσβεσης·
β) τυποποιημένες κλίμακες μοναδιαίου κόστους·
γ) κατ' αποκοπή ποσά·
δ) χρηματοδότηση με σταθερούς συντελεστές που καθορίζεται με την εφαρμογή ενός ποσοστού σε μία ή περισσότερες προκαθορισμένες κατηγορίες εξόδων.

Οι αναφερόμενες παραπάνω εναλλακτικές δυνατότητες είναι δυνατόν να συνδυάζονται όταν κάθε δυνατότητα καλύπτει διαφορετικές κατηγορίες δαπανών ή όταν χρησιμοποιούνται για διαφορετικά έργα που αποτελούν μέρος μιας δράσης ή για διαδοχικά στάδια μιας δράσης.

9.6 Όταν ένα έργο υλοποιείται **αποκλειστικά μέσω δημόσιας σύμβασης** έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, εφαρμόζεται μόνον η περίπτωση α). Μόνο για τις περιπτώσεις δράσεων/έργων, που υλοποιούνται με **ίδια μέσα**, μπορούν να εφαρμοστούν οι υπόλοιπες περιπτώσεις. Όταν η δημόσια σύμβαση στο πλαίσιο δράσης/έργου περιορίζεται σε ορισμένες κατηγορίες δαπανών, είναι δυνατόν να εφαρμόζονται όλες οι παραπάνω εναλλακτικές δυνατότητες.

9.7 Τα ποσά που υπολογίζονται βάσει τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους, τα κατ' αποκοπή ποσά και η χρηματοδότηση με σταθερούς συντελεστές (περιπτώσεις β, γ και δ παραπάνω), καθορίζονται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:
α) δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού που βασίζεται:
i) σε στατιστικά δεδομένα ή άλλα αντικειμενικά στοιχεία,
ii) στο επαληθευμένο ιστορικό του κάθε δικαιούχου, ή
iii) στην εφαρμογή των συνήθων πρακτικών λογιστικής εγγραφής εξόδων μεμονωμένων δικαιούχων·
β) σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή ποσών και σταθερών συντελεστών που εφαρμόζονται σε πολιτικές της Ένωσης για παρόμοιο τύπο έργων και δικαιούχων·

γ) σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή ποσών και σταθερών συντελεστών που εφαρμόζονται σε συστήματα για επιδοτήσεις που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα για παρόμοιο τύπο έργων και δικαιούχων.

Στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων προσδιορίζεται και η εφαρμοστέα μέθοδος για την κοστολόγηση της δράσης/έργου και των όρων για την καταβολή της επιδότησης.

9.8 Όταν η υλοποίηση μιας δράσης/έργου **με ίδια μέσα συνεπάγεται έμμεσα έξοδα**, αυτά μπορούν να υπολογίζονται ως κατ' αποκοπή ποσό με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) κατ' αποκοπή ποσό έως το 15 % των επιλέξιμων άμεσων εξόδων προσωπικού χωρίς να απαιτούνται υπολογισμοί για τον προσδιορισμό του εφαρμοζόμενου συντελεστή·

β) κατ' αποκοπή ποσό έως 7% των άμεσων επιλέξιμων εξόδων βάσει μεθοδολογίας που υποβάλλεται από το δικαιούχο στο στάδιο υποβολής προτάσεων και εγκρίνεται από την Υπεύθυνη Αρχή ή την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή

9.9 Όταν η συνεισφορά των Ταμείων για τη δράση/ έργο **δεν υπερβαίνει το ποσό των 100.000 EUR**, τα κατ' αποκοπή ποσά και η χρηματοδότηση με σταθερούς συντελεστές (περιπτώσεις β, γ και δ παραπάνω) μπορούν να προσδιορίζονται κατά περίπτωση, με παραπομπή σε σχέδιο προϋπολογισμού που έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων από την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή κατά τη φάση της υποβολής της πρότασης.

9.10 Σε δράσεις/έργα που υλοποιούνται από δικαιούχους, οι οποίοι επιχορηγούνται για τη λειτουργία τους από οποιαδήποτε πηγή, οι έμμεσες δαπάνες είναι επιλέξιμες υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότησή τους και μέχρι το 100% αυτών.

10. Λογαριασμοί δικαιούχοι και εταίρων

Ο δικαιούχος και τυχόν εταίροι που υλοποιούν τμήματα της δράσης υπό την ευθύνη του δικαιούχου, επιθυμητό είναι να τηρούν έκαστος ξεχωριστό τοκοφόρο τραπεζικό λογαριασμό και πρέπει να υποβάλλουν στην αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή και στην Αρχή Πιστοποίησης, μετά την ολοκλήρωση της δράσης, στοιχεία για τους δημιουργούμενους τόκους από τη χρηματοοικονομική διαχείριση των πόρων που διατίθενται. Οι πιστωτικοί τόκοι παρακολουθούνται αυτοτελώς με τραπεζικά στοιχεία (αντίγραφα κίνησης λογαριασμού) και καταχωρούνται στη λογιστικές μερίδες της Δράσης από το δικαιούχο και τυχόν εταίρους ως διάθεση χρηματοδότησης. Οι πιστωτικοί τόκοι αντιπροσωπεύουν πόρους που μειώνουν το ποσό χρηματοδότησης και αφαιρούνται πλήρως από τις επιλέξιμες δαπάνες της δράσης.

Για το άνοιγμα του τοκοφόρου λογαριασμού, ο δικαιούχος και κάθε εταίρος πρέπει να επιλέξουν τη συμφερότερη ανάμεσα σε τρεις τουλάχιστον προσφορές από εμπορικές τράπεζες.

11. Δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών

11.1 Οι δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, είναι επιλέξιμες εφόσον ο δικαιούχος αναθέσει τη σύμβαση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και σε συμμόρφωση με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

11.2 Οι δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, με εκτιμώμενη αξία της σύμβασης μεγαλύτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, είναι επιλέξιμες εφόσον ο δικαιούχος δημοσιεύει τις προκηρύξεις, προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αποφάσεις για τη διενέργεια ανάθεσης με διαπραγμάτευση (απευθείας ανάθεση) των δημοσίων συμβάσεων για διάστημα δέκα (10) τουλάχιστον ημερολογιακών ημερών, στην ιστοσελίδα του ή/και της Υπεύθυνης Αρχής ή/και της αρμόδιας εντεταλμένης αρχής, πέραν των προβλεπόμενων από τις κείμενες διατάξεις περί υποχρεωτικής δημοσιοποίησης.

11.3 Οι δαπάνες δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού αυτών, οι οποίες αφορούν εργασίες που προέκυψαν μετά από τροποποίηση των όρων της αρχικής σύμβασης είναι επιλέξιμες υπό τον όρο ότι η τροποποίηση δεν είναι ουσιώδης. Ως ουσιώδης τροποποίηση των όρων της αρχικής σύμβασης νοούνται σωρευτικά τα ακόλουθα:

(α) η μεταβολή των κύριων συνιστώντων στοιχείων της ή η ουσιώδης τροποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών ή η μεταβολή σημαντικών λειτουργικών ή ποιοτικών χαρακτηριστικών των παραδοτέων της σύμβασης ή η κατάργηση ομάδας εργασιών ή παραδοτέου ή άλλου διακριτού μέρους της σύμβασης

(β) η αύξηση ή μείωση του προϋπολογισμού μιας ομάδας εργασιών ή παραδοτέου ή άλλου διακριτού μέρους της σύμβασης άνω του 10% του συνολικού αρχικού προϋπολογισμού της σύμβασης.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

1. Δαπάνες προσωπικού

1.1 Ως **άμεσες δαπάνες προσωπικού** ορίζονται οι δαπάνες για αμοιβές των φυσικών προσώπων τα οποία απασχολούνται για την προετοιμασία, τη διοίκηση/διαχείριση και την υλοποίηση της δράσης. Δαπάνες για άλλα μέλη του προσωπικού του δικαιούχου, που παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες (όπως ο γενικός διευθυντής, ο λογιστής, ο υπεύθυνος προμηθειών, ο υπεύθυνος ανθρωπίνων πόρων, ο υπεύθυνος υπηρεσιών πληροφορικής υποστήριξης, βοηθοί διοίκησης, υπάλληλος υποδοχής, κ.λπ.) θεωρούνται έμμεσες δαπάνες.

1. 2. Στις περιπτώσεις δράσεων που δεν υλοποιούνται αποκλειστικά μέσω δημόσιας σύμβασης, οι άμεσες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού που πιστοποιούνται από το δικαιούχο βάσει κατάλληλων δικαιολογητικών εγγράφων, τα οποία καθιστούν εφικτή την εξακρίβωση του χρόνου απασχόλησης του προσωπικού στη δράση για την εκτέλεση των ενεργειών που περιλαμβάνει και του κόστους του δικαιούχου για το χρόνο αυτό, αντιστοιχούν σε παραδοτέα της πράξης και προβλέπονται στην απόφαση χορήγησης, αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες εάν πληρούν τους ακόλουθους όρους:

α) Το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην δράση συνδέεται με το δικαιούχο με σχέση εξαρτημένης εργασίας (μόνιμο, σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου). Το προσωπικό που συμμετέχει στην δράση καθώς και ο χρόνος απασχόλησης του σε αυτή καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

β) Στις περιπτώσεις φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και ΝΠΔΔ, το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην δράση για την εκτέλεση δραστηριοτήτων τις οποίες ο δικαιούχος δεν θα εκτελούσε εάν δεν είχε αναληφθεί η υλοποίηση της δράσης. Ο χρόνος απασχόλησης του προσωπικού στην δράση προσδιορίζεται στην απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

γ) Τυχόν έκτακτο προσωπικό που απαιτείται για την υλοποίηση της δράσης απασχολείται από το δικαιούχο είτε με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης), είτε με σύμβαση μίσθωσης έργου. Στη σύμβαση προσδιορίζεται η αποκλειστική απασχόληση στη δράση, το αντικείμενο της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της δράσης και η αμοιβή. Αν τα ονόματα των μελών του προσωπικού δεν είναι γνωστά κατά την υποβολή της πρότασης, παρέχεται ένδειξη των επαγγελματικών και τεχνικών προσόντων των ατόμων που προορίζονται για την κάλυψη των σχετικών καθηκόντων/αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο της δράσης.

δ) Διασφαλίζεται τεκμηριωμένα η μη διπλή χρηματοδότηση των δαπανών από κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης.

1.3 Φυσικά πρόσωπα που απασχολούνται στην πράξη στη βάση **συμβάσεων μίσθωσης έργου** θεωρούνται έκτακτο προσωπικό του δικαιούχου για το χρονικό

διάστημα της υλοποίησης της σύμβασης χορήγησης, υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Το φυσικό πρόσωπο εργάζεται κάτω από τις οδηγίες του δικαιούχου και, εάν δεν συμφωνηθεί διαφορετικά, στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου. Ο τόπος εργασίας του φυσικού προσώπου, όπως και οι λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις, προσδιορίζεται στη σύμβαση.

β) Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στο δικαιούχο.

γ) Το κόστος για την αμοιβή του φυσικού προσώπου, συμβατικό τίμημα, καθορίζεται με βάση τις προσφερόμενες ώρες εργασίας και δεν είναι σημαντικά διαφορετικό από αυτό που έχει ο δικαιούχος για προσωπικό του, το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτό που απαντάται στην αγορά για παρόμοια θέση και εμπειρία.

δ) Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου.

1.4. Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της δράσης ως **υπεργολάβοι** (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου. Το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στη δράση στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου.

1.5. Οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού του δικαιούχου, το οποίο απασχολείται για τη διαχείριση/διοίκηση δράσεων, οι οποίες υλοποιούνται **αποκλειστικά μέσω δημοσίων συμβάσεων**, δεν είναι επιλέξιμες, εκτός από τις περιπτώσεις δράσεων με μεγάλο πλήθος έργων ή δράσεων με σύνθετο τεχνικό αντικείμενο, το οποίο ξεπερνά τις συνήθεις δραστηριότητες του δικαιούχου. Στην περίπτωση αυτή, δαπάνες προσωπικού που απαιτούνται για τη διαχείριση της δράσης/έργου, είναι επιλέξιμες

1.6 Η επιλογή τυχόν έκτακτου προσωπικού για τις ανάγκες της δράσης με οποιαδήποτε σχέση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου), γίνεται τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και τις γενικές αρχές της συνθήκης ΕΚ και ειδικά την αρχή της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας.

1.7 Οι δαπάνες για αμοιβές του προσωπικού που απασχολείται στη δράση υπολογίζονται κατά κανόνα, με βάση το συνολικό πραγματικό χρόνο απασχόλησης του προσωπικού στην δράση και το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης του προσωπικού αυτού για το δικαιούχο. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το πηλίκο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των **1720 παραγωγικών ωρών**.

1.8 Στο μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης προστίθεται και το ανάλογο ποσό από τυχόν επιδόματα/επιμίσθια που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου τα οποία χορηγούνται σε τακτική βάση και δεν συνδέονται με την απόδοση του απασχολούμενου. Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση

(ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης. Οι διάφορες κατηγορίες τελών, φόρων και επιβαρύνσεων (ειδικότερα οι άμεσοι φόροι και οι κοινωνικές εισφορές επί των μισθών) που προκύπτουν από τα έργα τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη μόνον εφόσον βαρύνουν πραγματικά το δικαιούχο.

1.9. Οι εργοδοτικές εισφορές που επιβαρύνουν το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης είναι επιλέξιμη δαπάνη.

1.10 Στις περιπτώσεις που το προσωπικό απασχολείται στη δράση για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού χρόνου απασχόλησης, οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού δύνανται να υπολογίζονται όχι με βάση το ωριαίο κόστος απασχόλησης αλλά ως το γινόμενο του σταθερού ποσοστού του συμβατικού του χρόνου με το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης. Το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης, δια δώδεκα (12).

1.11 Οι άμεσες δαπάνες έκτακτου προσωπικού είναι επιλέξιμες μέχρι του ποσού που τεκμηριωμένα ισχύει για ανάλογη εμπειρία και θέση. Για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου στις δαπάνες συνυπολογίζεται και ο ΦΠΑ της σύμβασης έργου, εφόσον προβλέπεται και βαρύνει πραγματικά και οριστικά το δικαιούχο.

1.12 Ο μέγιστος χρόνος απασχόλησης προσωπικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση της δράσης δεν μπορεί να ξεπερνά το άθροισμα του συνήθους συμβατικού χρόνου πλήρους απασχόλησης των 8 ωρών ημερησίως και του μέγιστου υπερωριακού χρόνου που προβλέπεται από την κάθε φορά κείμενη νομοθεσία. Η ανάθεση υπερωριακής απασχόλησης γίνεται σύμφωνα με τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις.

1.13 Οι δαπάνες για απασχόληση εργαζόμενου με σχέση εξαρτημένης εργασίας με το δικαιούχο, πέραν του συμβατικού του χρόνου, είναι επιλέξιμες εφόσον ο εργαζόμενος απασχολείται στη δράση τουλάχιστον κατά 50% του κανονικού του χρόνου εργασίας. Οι δαπάνες αυτές καταβάλλονται ως αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης με βάση το εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο και υπόκεινται στα κάθε φορά ισχύοντα ανώτατα όρια αμοιβών.

1.15 Στην περίπτωση συμβάσεων μίσθωσης έργου αποκλειστικά για τις ανάγκες της δράσης, οι δαπάνες για πρόσθετη, πλην του αρχικά συμφωνημένου χρόνου, εργασία, καταβάλλονται ως πρόσθετη αμοιβή, με βάση το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης.

1.15 Για την τεκμηρίωση των άμεσων δαπανών προσωπικού που βαρύνουν τη δράση και οι οποίες καταβάλλονται στο προσωπικό απαιτούνται:

A. Για το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου

A.1 Απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται το προσωπικό που θα απασχοληθεί στη δράση, τα καθήκοντά τους σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης, ο χρόνος απασχόλησής τους, καθώς και ο τρόπος απασχόλησης τους στη δράση (εντός ωραρίου, υπερωριακή απασχόληση, πρόσθετη απασχόληση).

A.2 Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (globaltimesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα και για κάθε δράση άλλη διακριτή δραστηριότητα της δράσης στο δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου. Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στη δράση για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου για την απασχόληση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου.

A.3 Μισθολογικές καταστάσεις του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το τελευταίο έτος οικονομικής χρήσης. Στις μισθολογικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού.

A.4 Εκθέσεις για το παραχθέν έργο την αντίστοιχη περίοδο.

B. Για το έκτακτο προσωπικό που συμμετέχει στη δράση με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή σύμβαση μίσθωσης έργου

B.1 Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή σύμβαση μίσθωσης έργου σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας (εκτός των περιπτώσεων που τα φυσικά πρόσωπα έχουν αξιολογηθεί κατά την επιλογή της δράσης) στην οποία θα αναφέρονται, πέραν των συμβαλλομένων, το αντικείμενο της σύμβασης προσδιοριζόμενο και σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της δράσης, η χρονική διάρκεια, ο τύπος εργασίας του αντισυμβαλλόμενου, ο τρόπος παραλαβής του έργου, το τίμημα.

B.3 Εκθέσεις για το παραχθέν έργο την αντίστοιχη περίοδο.

B.4 Βεβαίωση παραλαβής του έργου, για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου. Στην περίπτωση που η σύμβαση προσδιορίζει ωριαία αμοιβή, μηνιαία αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης, αντίστοιχα με αυτά του μόνιμου προσωπικού του δικαιούχου.

B.5 Μισθοδοτική κατάσταση του φορέα για το προσωπικό που συμμετέχει στη δράση με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου.

B.6 Για την περίπτωση συμβάσεων μίσθωσης έργου, απόδειξη παροχής υπηρεσιών ή απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν είναι επιτηδευματίας από καμία αιτία, ασκεί ευκαιριακό επάγγελμα και η αμοιβή του είναι μικρή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

1.16 Οι **δαπάνες προσωπικού των δημόσιων φορέων**, δικαιούχων δράσεων, θεωρούνται άμεσες επιλέξιμες δαπάνες στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) προσωπικό που έχει προσληφθεί από το δικαιούχο αποκλειστικά για τους σκοπούς της υλοποίησης συγκεκριμένης δράσης,

β) προσωπικό μόνιμα απασχολούμενο από το δικαιούχο που πληροί καθήκοντα ειδικά συνδεδεμένα με την υλοποίηση συγκεκριμένης δράσης εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας και του ανώτατου ορίου για υπερωριακή απασχόληση, υπό την προϋπόθεση ότι ο δημόσιος φορέας δε θα διεκπεραιώνει τις σχετικές δραστηριότητες εάν δεν είχε αναληφθεί από την πλευρά του η υποχρέωση υλοποίησης της συγκεκριμένης δράσης,

γ) προσωπικό μόνιμα απασχολούμενο από το δικαιούχο, που είτε συμμετέχει σε επιτροπές, ομάδες εργασίας κ.λπ. για την υλοποίηση συγκεκριμένης δράσης, είτε υλοποιεί αυτόνομα προκαθορισμένο έργο με κατ' αποκοπή αμοιβή στο πλαίσιο δράσης/έργου και εκτός του κανονικού ωραρίου εργασίας, με τρόπο που προβλέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Οι επιτροπές, οι ομάδες εργασίας και η εκτέλεση προκαθορισμένου έργου εκτός των κανονικού ωραρίου εργασίας και πέραν του ανώτατου ορίου υπερωριακής απασχόλησης, συνιστώνται και συγκροτούνται με διοικητικές ή κανονιστικές πράξεις και τα μέλη τους αμείβονται με την προβλεπόμενη από τη εθνική νομοθεσία αμοιβή.

1.17 Για την τεκμηρίωση των δαπανών προσωπικού (αμοιβές, ασφαλιστικές εισφορές, νόμιμες παρακρατήσεις κλπ) είναι απαραίτητη η υποβολή στην Εντεταλμένη Αρχή τραπεζικού *extraît* του δικαιούχου.

2. Έξοδα ταξιδιών και μετακινήσεων

2.1 Στα έξοδα αυτά ανήκουν οι δαπάνες μετακίνησης του τακτικού και έκτακτου προσωπικού του δικαιούχου ή/και των εταίρων που συμμετέχουν στην εκτέλεση της δράσης, για :

α) τα έξοδα κίνησης και ειδικότερα το αντίτιμο των εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς (ή συγκοινωνιακών μέσων), η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης λόγω χρήσης ιδιόκτητου ή μισθωμένου μεταφορικού μέσου στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση του, η δαπάνη διοδίων, ο ναύλος οχήματος σε μετακινήσεις με θαλάσσιο μέσο μεταφοράς, η μίσθωση οχήματος ή η δαπάνη λόγω χρήσης επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση τους,

β) τα έξοδα διανυκτέρευσης για το αναγνωριζόμενο ποσό για κάθε τύπο ξενοδοχειακής μονάδας ή ενοικιαζόμενου καταλύματος και

γ) την ημερήσια αποζημίωση, η οποία καταβάλλεται στον μετακινούμενο για την κάλυψη των εξόδων, τα οποία προκαλούνται λόγω της μετακίνησης και παραμονής του εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας,

Οι δαπάνες αυτές είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της δράσης, προβλέπονται συμφωνία επιδότησης και πραγματοποιούνται σύμφωνα με το σχετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο ή αυτό που εφαρμόζει ο δικαιούχος ή ο εταίρος της δράσης.

2.2 Οι δαπάνες της ανωτέρω παραγράφου αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες, μέχρι τα ανώτατα όρια που ορίζονται στην προβλεπόμενη στο Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94Α') υποπαραγράφο Δ9 της παραγράφου 9 του Άρθρου 2 «Δαπάνες μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας», για όσο διάστημα βρίσκεται σε ισχύ, εκτός εάν ορίζονται χαμηλότερα όρια από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των δικαιούχων (βλ. Παράρτημα Ι, εγκύκλιος εξειδίκευσης).

2.3 Οι δαπάνες του δικαιούχου για τη μετακίνηση φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της δράσης βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις δικαιολογούνται, προσδιορίζονται στη σχετική σύμβαση και αποζημιώνονται από το δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για το προσωπικό του δικαιούχου που συμμετέχει στη δράση.

2.4 Δαπάνες μετακίνησης προσωπικού του δικαιούχου ή άλλων φυσικών προσώπων, το κόστος απασχόλησης των οποίων δεν προσδιορίζεται και δεν συμπεριλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της δράσης με οποιοδήποτε τρόπο, δεν είναι επιλέξιμες. Εθελοντές και μόνιμο προσωπικό ΝΠΔΔ, των οποίων η συμμετοχή στη δράση τεκμηριώνεται ως συνεισφορά του δικαιούχου, μπορούν να συμμετέχουν σε απαιτούμενες από τη δράση μετακινήσεις και το κόστος κρίνεται επιλέξιμο εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η συνεισφορά.

2.5 Οι δαπάνες μετακίνησης ειδικών εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν σε ενέργειες για την υλοποίηση της δράσης, είναι επιλέξιμες εφόσον προβλέπονται στη συμφωνία επιδότησης και αποζημιώνονται στη βάση του ανώτατου επιτρεπόμενου κόστους που ισχύει για το μόνιμο προσωπικό του δικαιούχου.

3. Εξοπλισμός

3.1 Οι δαπάνες απόκτησης εξοπλισμού (βάσει της απόσβεσης αγορασθέντων στοιχείων του ενεργητικού, χρηματοδοτικής μίσθωσης ή ενοικίασης) είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον είναι αναγκαίες για την υλοποίηση της δράσης. Ο εξοπλισμός διαθέτει τις τεχνικές ιδιότητες που χρειάζονται για τη δράση και είναι συμβατός με τις ισχύουσες προδιαγραφές και τα ισχύοντα πρότυπα.

3.2 Οι δαπάνες καθημερινής χρήσεως που αφορούν τη διαχείριση της δράσης (εκτυπωτής, φορητός υπολογιστής, φαξ, φωτοαντιγραφικό μηχάνημα, τηλέφωνο, καλωδιώσεις κ.λπ.) δεν είναι επιλέξιμες ως άμεσες δαπάνες και θεωρούνται έμμεσες. Η επιλογή μεταξύ χρηματοδοτικής μίσθωσης, ενοικίασης ή αγοράς πρέπει να στηρίζεται πάντοτε στην λιγότερο ακριβή δυνατότητα. Εντούτοις, εάν η χρηματοδοτική μίσθωση ή η ενοικίαση δεν είναι δυνατή λόγω της μικρής διάρκειας του έργου (μέχρι 6 μήνες) ή της ταχείας απόσβεσης της αξίας, η αγορά γίνεται δεκτή και οι δαπάνες που έχουν σχέση με την απόσβεση, μπορεί να είναι επιλέξιμες βάσει των εθνικών κανόνων περί αποσβέσεων.

3.3 Η αγορά πρέπει να γίνει τουλάχιστον πριν από τους τελευταίους 3 μήνες από την ολοκλήρωση της δράσης. Για την τεκμηρίωση της δαπάνης αγοράς εξοπλισμού απαιτούνται εξοφλημένα τιμολόγια των αγορών, βεβαίωση του δικαιούχου ότι ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την έργο (ή % χρησιμοποίησεως του εξοπλισμού στο έργο), βεβαίωση ότι το κόστος αγοράς του εξοπλισμού δεν έχει συγχρηματοδοτηθεί ή συγχρηματοδοτείται από άλλο Ευρωπαϊκό Ταμείο και καταχώρηση του εξοπλισμού στο Μητρώο Παγίων του δικαιούχου ή του εταίρου.

3.4 Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι επιλέξιμες δαπάνες εφόσον αιτιολογούνται για την υλοποίηση δράσης και με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

(α) Ο μισθωτής είναι ο άμεσος δικαιούχος της κοινοτικής συγχρηματοδότησης.

(β) Τα μισθώματα που καταβάλλει ο μισθωτής στον εκμισθωτή, συνοδευόμενα από εξοφλημένο τιμολόγιο ή λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος, αποτελούν τη δαπάνη που είναι επιλέξιμη για συγχρηματοδότηση.

(γ) Σε περίπτωση σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης που περιλαμβάνει ρήτρα αγοράς ή προβλέπει ελάχιστη περίοδο χρηματοδοτικής μίσθωσης ίση με τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του πάγιου στοιχείου που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, το ανώτατο ποσό που είναι επιλέξιμο για την κοινοτική συγχρηματοδότηση δεν πρέπει να υπερβαίνει την καθαρή αγοραία αξία του εκμισθούμενου πάγιου στοιχείου. Οι άλλες δαπάνες που σχετίζονται με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (φόροι, περιθώριο κέρδους του εκμισθωτή, κόστος αναχρηματοδότησης, γενικά έξοδα, έξοδα ασφαλίσεων κ.λπ.) δεν είναι επιλέξιμες.

(δ) Η κοινοτική ενίσχυση για τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που αναφέρονται στο σημείο (γ) ανωτέρω καταβάλλεται στον μισθωτή σε μία ή περισσότερες δόσεις ανάλογα με τα μισθώματα που έχουν πραγματικά καταβληθεί. Εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης λήγει μετά την τελική ημερομηνία έως την οποία λαμβάνονται υπόψη οι πληρωμές στο πλαίσιο του ΕΠ, θεωρούνται επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες για τα ληξιπρόθεσμα μισθώματα που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή έως την τελική ημερομηνία των πληρωμών στο πλαίσιο του ΕΠ.

(ε) Σε περίπτωση συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που δεν περιλαμβάνουν ρήτρα εξαγοράς και των οποίων η διάρκεια είναι μικρότερη από τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του πάγιου στοιχείου που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα μισθώματα είναι επιλέξιμα για κοινοτική συγχρηματοδότηση κατ' αναλογία προς την περίοδο της επιλέξιμης πράξης.

(στ) Ωστόσο, ο μισθωτής πρέπει να μπορεί να αποδεικνύει ότι η χρηματοδοτική μίσθωση είναι η πλέον αποτελεσματική από πλευράς κόστους μέθοδος για την απόκτηση της χρήσης του εξοπλισμού. Εάν η χρησιμοποίηση εναλλακτικής μεθόδου (π.χ. μίσθωση εξοπλισμού) συνεπαγόταν χαμηλότερο κόστος, το επιπλέον κόστος αφαιρείται από την επιλέξιμη δαπάνη.

4. Αγορές ακινήτων

Στην περίπτωση αγοράς, κατασκευής ή ανακαίνισης ακινήτων, ή μίσθωσης ακινήτων, αυτά συνδέονται σαφώς και αποκλειστικά με τους στόχους της δράσης, διαθέτουν τις τεχνικές ιδιότητες που απαιτούνται για την υλοποίηση της δράσης και είναι συμβατά με τις ισχύουσες προδιαγραφές και τα ισχύοντα πρότυπα.

4.1. Αγορά, κατασκευή ή ανακαίνιση

Εφόσον η αγορά ακινήτων είναι αναγκαία για την υλοποίηση της δράσης και συνδέεται σαφώς με τους στόχους του, η αγορά αυτή, δηλαδή κτιρίων που έχουν ήδη

κατασκευαστεί ή η κατασκευή ακινήτων, είναι επιλέξιμη για συγχρηματοδότηση δαπάνη με βάση τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- α) έκδοση πιστοποιητικού από ανεξάρτητο ειδικευμένο εκτιμητή ή εγκεκριμένο επίσημο φορέα που να βεβαιώνει ότι η τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την αγοραία αξία, και το οποίο είτε πιστοποιεί ότι το ακίνητο είναι σύμφωνο με την εθνική νομοθεσία είτε προσδιορίζει τα σημεία που δεν είναι σύμφωνα μαζί της και των οποίων η αποκατάσταση προβλέπεται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της δράσης
- β) το ακίνητο δεν θα πρέπει να έχει αποτελέσει προηγουμένως αντικείμενο εθνικής ή κοινοτικής επιχορήγησης
- γ) το ακίνητο πρέπει να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για το σκοπό που αναφέρεται στο πλαίσιο της δράσης για ελάχιστη περίοδο πέντε ετών μετά την καταληκτική ημερομηνία της δράσης, εκτός εάν η Επιτροπή εγκρίνει ρητώς κάτι διαφορετικό
- δ) μόνο το τμήμα της απόσβεσης αυτών των στοιχείων του ενεργητικού που αντιστοιχεί στη διάρκεια της χρησιμοποίησής του για τη δράση και στο ποσοστό πραγματικής χρησιμοποίησης για τη δράση είναι επιλέξιμο
- ε) Η απόσβεση υπολογίζεται βάσει των εθνικών λογιστικών κανόνων
- στ) η δαπάνη για αγορά οικοδομημένης γης, όταν αυτή είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της δράσης, δεν υπερβαίνει το 10 % της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης για τη δράση
- ζ) Το ακίνητο δεν χρησιμοποιείται για κατοικία
- η) Η αγορά ακινήτου από φορέα ο οποίος δεν εμπίπτει στο δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη

Σε περίπτωση ανακαίνισης ισχύουν μόνο οι όροι γ) και δ). Η αγορά μη οικοδομημένης γης δεν είναι επιλέξιμη.

4.2 Μίσθωση

Η μίσθωση ακινήτων είναι επιλέξιμη για συγχρηματοδότηση εφόσον η μίσθωση αυτή συνδέεται σαφώς με τους στόχους της σχετικής δράσης, υπό τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

- α) Η αγορά του ακινήτου δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο κοινοτικής επιδότησης.
- β) Το ακίνητο πρέπει να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την εκτέλεση της δράσης. Σε αντίθετη περίπτωση, μόνο το μέρος των δαπανών που αντιστοιχεί στη χρησιμοποίηση για το έργο είναι επιλέξιμο.

4.3 Χώροι γραφείου για το δικαιούχο

Δαπάνες για αγορά, κατασκευή, ανακαίνιση ή μίσθωση χώρων γραφείου για τις συνθήκες δραστηριότητες του δικαιούχου δεν είναι άμεσα επιλέξιμες. Οι δαπάνες αυτές πρέπει να θεωρούνται ως έμμεσες δαπάνες.

Σύμφωνα με τον **Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 513/2014** για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του **Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας**, του μέσου για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης των κρίσεων, επιλέξιμες ενέργειες που αφορούν μεταξύ άλλων σε **υποδομές και εξοπλισμό** είναι οι παρακάτω:

α) Στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος

- ενέργειες για τη βελτίωση της αστυνομικής συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ αρχών επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων της συνεργασίας

με τα σχετικά όργανα της Ένωσης και μεταξύ τους, ιδίως δε με την Ευρωπόλ και την Eurojust, κοινές ομάδες έρευνας, και όλες οι άλλες μορφές κοινής διασυννοριακής δράσης, για την πρόσβαση σε πληροφορίες και την ανταλλαγή πληροφοριών, και διαλειτουργικές τεχνολογίες

- αγορά, συντήρηση ενωσιακών και εθνικών συστημάτων ΤΠ που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού, και/ή περαιτέρω αναβάθμιση συστημάτων ΤΠ και τεχνικού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων του έλεγχου συμβατότητας των συστημάτων, ασφαλών εγκαταστάσεων, υποδομών, σχετικών κτιρίων και συστημάτων, ειδικότερα συστημάτων τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) και των εξαρτημάτων τους, μεταξύ άλλων με σκοπό την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και του κυβερνοεγκλήματος, κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Κέντρου για το Κυβερνοέγκλημα
- μέτρα ανάπτυξης, μετάδοσης, δοκιμής και έγκρισης νέων μεθόδων ή τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων δοκιμαστικών σχεδίων και μέτρων επακολούθησης ερευνητικών σχεδίων στον τομέα της ασφάλειας, χρηματοδοτούμενων από την Ένωση

β) Στο πλαίσιο Ενωσιακών Ενεργειών

- απόκτηση, συντήρηση και/ή περαιτέρω αναβάθμιση τεχνικού εξοπλισμού, εμπειρογνωμοσύνης, ασφαλών εγκαταστάσεων, υποδομών, σχετικών κτιρίων και συστημάτων, ιδιαίτερα συστημάτων ΤΠΕ και των εξαρτημάτων τους σε ενωσιακό
- επίπεδο, μεταξύ άλλων με σκοπό την ευρωπαϊκή συνεργασία για την κυβερνοασφάλεια και την καταστολή του κυβερνοεγκλήματος, κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Κέντρου για το Κυβερνοέγκλημα
- ιδιαίτερα καινοτόμα σχέδια, τα οποία αναπτύσσουν νέες μεθόδους και/ή εφαρμόζουν νέες τεχνολογίες που θα μπορούσαν να μεταφερθούν σε άλλα κράτη μέλη, ειδικότερα δε σχέδια για τον έλεγχο και την επικύρωση των αποτελεσμάτων χρηματοδοτούμενων από την Ένωση ερευνητικών σχεδίων στον τομέα της ασφάλειας

γ) Στο πλαίσιο ενεργειών σε σχέση με ή σε τρίτες χώρες

- ενέργειες για τη βελτίωση της αστυνομικής συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ αρχών επιβολής του νόμου και, όπου έχει εφαρμογή, διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων κοινών ομάδων έρευνας και όλων των άλλων μορφών κοινής διασυννοριακής δράσης, της πρόσβασης σε πληροφορίες και της ανταλλαγής πληροφοριών, και διαλειτουργικών τεχνολογιών
- δικτύωση, αμοιβαία εμπιστοσύνη, κατανόηση και εκμάθηση, προσδιορισμός, ανταλλαγή και διάδοση τεχνογνωσίας, πείρας και βέλτιστων πρακτικών, ανταλλαγή πληροφοριών, κοινή αντίληψη και πρόβλεψη καταστάσεων, σχεδιασμός μέτρων έκτακτης ανάγκης και διαλειτουργικότητα
- αγορά, συντήρηση και/ή περαιτέρω αναβάθμιση τεχνικού εξοπλισμού,

συμπεριλαμβανομένων συστημάτων ΤΠΕ και των εξαρτημάτων τους

Σύμφωνα με τον **Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 515/2014** για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του **Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας**, του μέσου χρηματοδοτικής στήριξης στον τομέα των εξωτερικών συνόρων και των θεωρήσεων, το μέσο στηρίζει δράσεις που αφορούν μεταξύ άλλων σε κτίρια, υποδομές και εξοπλισμό ως εξής:

α) Δράσεις σε ή από κράτη μέλη

- υποδομές, κτίρια και συστήματα που είναι αναγκαία στα σημεία συνοριακής διέλευσης και για την επιτήρηση μεταξύ των σημείων συνοριακής διέλευσης με σκοπό την πρόληψη και την αντιμετώπιση της μη επιτρεπόμενης διέλευσης συνόρων, της παράνομης μετανάστευσης και της διασυνοριακής εγκληματικότητας καθώς και για τη διασφάλιση ομαλών ταξιδιωτικών ροών
- εξοπλισμός λειτουργίας, μεταφορικά μέσα και συστήματα επικοινωνίας που είναι αναγκαία για τον αποτελεσματικό και ασφαλή έλεγχο των συνόρων και τον εντοπισμό προσώπων
- συστήματα ΤΠ και επικοινωνίας για την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στα σύνορα, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε υφιστάμενα και μελλοντικά συστήματα
- υποδομές, κτίρια, συστήματα επικοινωνίας και ΤΠ και εξοπλισμός λειτουργίας που απαιτείται για την επεξεργασία των αιτήσεων θεώρησης εισόδου και την προξενική συνεργασία, καθώς και λοιπές δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών για τους αιτούντες θεώρηση
- δράσεις που συνδέονται με τη διαλειτουργικότητα και εναρμόνιση των συστημάτων διαχείρισης των συνόρων

β) Δράσεις που αφορούν τρίτες χώρες ή δράσεις εντός τρίτων χωρών

- συστήματα πληροφόρησης, εργαλεία ή εξοπλισμό ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών
- δράσεις που αφορούν την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, καθώς και των κοινών επιχειρήσεων
- έργα σε τρίτες χώρες που αποσκοπούν στη βελτίωση των συστημάτων επιτήρησης ώστε να διασφαλίζεται η συνεργασία με το Eurosur
- μελέτες, σεμινάρια, εργαστήρια, διασκέψεις, εκπαίδευση, εξοπλισμός και πιλοτικά σχέδια για την παροχή τεχνικής και επιχειρησιακής εμπειρογνωμοσύνης ad hoc σε τρίτες χώρες
- μελέτες, σεμινάρια, εργαστήρια, διασκέψεις, εκπαίδευση, εξοπλισμός και πιλοτικά σχέδια για την εφαρμογή ειδικών συστάσεων, επιχειρησιακών προτύπων και βέλτιστων πρακτικών που είναι αποτέλεσμα της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και οργανισμών της Ένωσης σε

τρίτες χώρες.

γ) Συμπληρωματικά, για τη λειτουργική ενίσχυση του ειδικού καθεστώτος διέλευσης επενδύσεις υποδομών είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση

Σύμφωνα με τον **Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 516/2014** για τη δημιουργία του **Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης** το μέσο στηρίζει δράσεις που αφορούν μεταξύ άλλων σε κτίρια, υποδομές και εξοπλισμό ως εξής:

α) Στο πλαίσιο της ενίσχυσης και ανάπτυξης του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου

- για τα συστήματα υποδοχής και ασύλου, τη βελτίωση και διατήρηση των υφιστάμενων υποδομών και υπηρεσιών στέγασης, την ενίσχυση και βελτίωση των διοικητικών δομών και συστημάτων και τη δημιουργία, λειτουργία και ανάπτυξη νέων υποδομών καταλύματος και υπηρεσιών στέγασης, καθώς και διοικητικών δομών και συστημάτων, ιδίως για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αναγκών των κρατών μελών εφόσον απαιτείται.
- για την επανεγκατάσταση και μεταφορά αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλων ειδικών προγραμμάτων εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους, η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και υπηρεσιών για τη διασφάλιση της ομαλής και αποτελεσματικής υλοποίησης δράσεων επανεγκατάστασης και δράσεων σχετικών με άλλα προγράμματα εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους και η ενίσχυση της υποδομής και των υπηρεσιών που αφορούν τη μετανάστευση και το άσυλο στις χώρες που έχουν οριστεί για την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων προστασίας

β) Στο πλαίσιο των Επιστροφών, στα μέτρα που περιλαμβάνουν τις διαδικασίες επιστροφής, η εγκατάσταση, διαβίωση και βελτίωση των υποδομών, υπηρεσιών και συνθηκών στέγασης, υποδοχής ή κράτησης και η δημιουργία διοικητικών δομών και συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων της τεχνολογίας των πληροφοριών.

5. Αναλώσιμα, προμήθειες και γενικές υπηρεσίες

5.1 Οι δαπάνες για αναλώσιμα είδη, προμήθειες και γενικές υπηρεσίες είναι επιλέξιμες εφόσον είναι αναγνωρίσιμες και άμεσα αναγκαίες για την εκτέλεση της δράσης.

5.2 Ωστόσο, οι δαπάνες που αφορούν τις προμήθειες γραφείου καθώς και κάθε είδους μικρές δαπάνες της έδρας του δικαιούχου ή των εταίρων της δράσης για αναλώσιμα είδη, προμήθειες, έξοδα φιλοξενίας και γενικές υπηρεσίες (όπως τηλέφωνο, Διαδίκτυο, ταχυδρομικά τέλη, καθαρισμός γραφείου, λοιπά χρειώδη, ασφάλειες, επιμόρφωση προσωπικού, προσλήψεις, κλπ.) δεν αποτελούν άμεσες επιλέξιμες δαπάνες και περιλαμβάνονται στις έμμεσες δαπάνες.

5.3 Στις περιπτώσεις λειτουργίας δομών υποστήριξης ωφελούμενων, εφόσον οι δαπάνες αυτές αντιστοιχούν εξ' ολοκλήρου στη δράση, μπορούν να λογιστούν ως άμεσες δαπάνες.

6. Αποσβέσεις

Η απόσβεση κόστους μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη εφόσον πληρούνται οι εξής όροι:

α) το επιτρέπουν οι κανόνες επιλεξιμότητας του προγράμματος

- β) το ποσό της δαπάνης αιτιολογείται δεόντως με παραστατικά που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια για τα επιλέξιμα έξοδα, όταν η δαπάνη επιστρέφεται με τη μορφή επιλέξιμων δαπανών που έχουν πράγματι πραγματοποιηθεί
- γ) τα έξοδα αφορούν αποκλειστικά την περίοδο στήριξης της δράσης
- δ) η στήριξη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν έχει χρησιμοποιηθεί για την αγορά των απομειωμένων στοιχείων ενεργητικού.

7. Υπεργολαβίες

7.1 Κατά γενικό κανόνα, πλην των δράσεων/έργων που υλοποιούνται με δημόσια σύμβαση ή των δράσεων Τεχνικής Βοήθειας, οι δικαιούχοι πρέπει να έχουν την ικανότητα να εκτελούν με ίδια μέσα τις δραστηριότητες που έχουν αναλάβει σε σχέση με τη δράση. Ως εκ τούτου, η ανάθεση υπεργολαβιών πρέπει να είναι περιορισμένη και δεν πρέπει να υπερβαίνει το 30% των επιλέξιμων δαπανών μιας δράσης.

7.2 Κάθε παροχή υπηρεσίας που ανατίθεται από το δικαιούχο (ή τους εταίρους της δράσης) σε τρίτους (νομικά πρόσωπα), οι οποίοι δεν είναι εταίροι της δράσης, ως συγκεκριμένο επιμέρους έργο σε σχέση με τη δράση, θεωρείται υπεργολαβία. Η υπεργολαβία επιτρέπεται **μόνον εάν το προσωπικό του δικαιούχου και των εταίρων της δράσης δεν κατέχει τις απαιτούμενες δεξιότητες.**

7.3 Η συμφωνία μεταξύ του δικαιούχου ή του εταίρου της δράσης με τον υπεργολάβο συνοδεύεται από σχετική σύμβαση υπογεγραμμένη από τα δύο μέρη, στην οποία αναφέρονται με σαφήνεια οι υποχρεώσεις των δύο πλευρών, ο σκοπός της υπεργολαβίας, τα παραδοτέα του υπεργολάβου, το χρονοδιάγραμμα της υπεργολαβίας και οι οικονομικοί όροι. Η αμοιβή του υπεργολάβου συνήθως αποφέρει κέρδος σε αυτόν. Ο υπεργολάβος εκτελεί το έργο που αναλαμβάνει μη υποκείμενος σε ευθεία επίβλεψη από το δικαιούχο (ή τον εταίρο), αλλά η ευθύνη για το τελικό αποτέλεσμα (ποιότητα προϊόντων, τήρηση χρονοδιαγράμματος και όρων σύμβασης) ανήκει αποκλειστικά στο δικαιούχο της δράσης.

7.4 Κατά την υποβολή της πρότασης από το δικαιούχο, πρέπει να διευκρινίζεται σαφώς ποια καθήκοντα πρόκειται να ανατεθούν με υπεργολαβία και να εξηγηθεί γιατί αυτή είναι αναγκαία.

7.5 Εργασίες και καθήκοντα που εκτελούνται από το δικαιούχο ή/και τους εταίρους της δράσης δεν υπόκεινται στους κανόνες υπεργολαβίας. Ωστόσο, δεν επιτρέπεται να συμπεριληφθούν κανονικοί εμπορικοί προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών ως εταίροι της δράσης για την παράκαμψη των κανόνων αυτών. Ως παράδειγμα η Υπεύθυνη Αρχή ή/και η αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή δεν δέχεται ως εταίρους της δράσης τους ακόλουθους προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών: διοργανωτές συνεδρίων, εμπειρογνώμονες στην τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας, εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες ΤΠΕ και consulting κ.λπ.

Κατά τη κατακύρωση εξωτερικών συμβάσεων, ο υπεύθυνος του σχεδίου πρέπει να αναζητήσει ανταγωνιστικές προσφορές από δυνητικούς αντισυμβαλλόμενους και να αναθέσει τη σύμβαση στην προσφορά που παρέχει την καλύτερη σχέση αξίας και τιμής. Στη διαδικασία αυτή, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης

απέναντι στους δυνητικούς αντισυμβαλλόμενους πρέπει να τηρούνται και πρέπει να δίνεται προσοχή στο να αποφεύγονται οι συγκρούσεις συμφερόντων.

7.6 Δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα Ταμεία δαπάνες σχετικές με τις ακόλουθες συμβάσεις υπεργολαβίας:

- α) συμβάσεις υπεργολαβίας για καθήκοντα σχετικά με τη γενική διαχείριση της δράσης
- β) συμβάσεις υπεργολαβίας που αυξάνουν το κόστος της δράσης χωρίς να προσαυξάνουν σε ανάλογο βαθμό την αξία του,
- γ) δεν εγκρίνονται πάνω από δύο επίπεδα υπεργολαβίας ούτε οι αδικαιολόγητες υπεργολαβίες
- γ) συμβάσεις υπεργολαβίας με μεσάζοντες ή συμβούλους των οποίων η αμοιβή εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού κόστους της δράσης, εκτός αν η πληρωμή αυτή δικαιολογείται από τον δικαιούχο με βάση την πραγματική αξία των εργασιών ή των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν.

Εάν, κατά την έγκριση της δράσης, εγκριθεί εκτίμηση του κόστους των απαιτούμενων υπηρεσιών, η σύμβαση με τον υπεργολάβο πρέπει να ορίζει ότι το τελικό τιμολόγιο πρέπει να καλύπτει το πραγματικό κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, και ότι ο αντισυμβαλλόμενος θα υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία για τις δαπάνες του εφόσον το ζητήσει ο υπεύθυνος του δικαιούχου.

Για όλες τις συμβάσεις υπεργολαβίας, οι υπεργολάβοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παράσχουν σε όλες τις υπηρεσίες ελέγχων τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες που αποτέλεσαν αντικείμενο υπεργολαβίας.

7.7 Στις υπεργολαβίες συμπεριλαμβάνονται Υπηρεσίες και Δραστηριότητες, όπως στα παρακάτω παραδείγματα

7.7.1 Ο όρος "εκτύπωση και δημοσιεύσεις" περιλαμβάνει τα έξοδα δημοσιεύσεων που είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασίας και των οποίων η αναπαραγωγή γίνεται με άλλο τρόπο εκτός από την απλή φωτοτυπία. Για να ληφθεί υπόψη το σχετικό κόστος, πρέπει να αποδεικνύεται η περιγραφή και το προβλεπόμενο κόστος τους (αριθμός σελίδων, αντιτύπων και γλωσσών για κάθε δημοσίευση).

7.7.2 Οι μεταφράσεις, εφόσον γίνονται από εξωτερικό φορέα, μπορεί να θεωρηθούν ως επιλέξιμες άμεσες δαπάνες. Στις μεταφραστικές δαπάνες πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία: αριθμός μεταφραζόμενων γλωσσών, αριθμός σελίδων και τιμή ανά σελίδα (30 γραμμές ανά σελίδα).

7.7.3 Για τις διερμηνείες, εφόσον γίνονται από εξωτερικό φορέα πρέπει να προσδιοριστούν ο αριθμός των γλωσσών, ο αριθμός των διερμηνέων και ο αριθμός των ημερών διερμηνείας. Στην αποδεκτή ημερήσια αμοιβή πρέπει να συμπεριλαμβάνονται τα οδοιπορικά και τα έξοδα παραμονής, εφόσον ο διερμηνέας δεν διαμένει επί τόπου (οι διερμηνείς πρέπει κανονικά να μισθώνονται επί τόπου, εάν είναι δυνατόν), με τεκμηρίωση των λόγων για τους οποίους δεν είναι δυνατή η μίσθωση επιτόπιων διερμηνέων.

7.1.4 Στις συνεδριακές δαπάνες περιλαμβάνονται τα έξοδα των συνεδρίων ή σεμιναρίων που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασίας, συμπεριλαμβανομένου του catering.

7.1.5 Οργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για λογαριασμό του δικαιούχου (εκπαίδευση στελεχών, εκπαίδευση ωφελούμενων κλπ) από πιστοποιημένο φορέα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Για να ληφθεί υπόψη το σχετικό κόστος, πρέπει να αποδεικνύεται η πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τα κατάλληλα έντυπα παρακολούθησης

7.1.6 Υπηρεσίες με αποδέκτες τους ωφελούμενους, εφόσον δεν υλοποιούνται από το δικαιούχο ή τους εταίρους της δράσης, όπως νομική συνδρομή και παράσταση σε δικαστήρια, συμβουλευτική, ψυχολογική υποστήριξη, ιατρικές εξετάσεις κλπ

7.8 Για την επιλογή των υπεργολάβων θα πρέπει να τηρείται η αρχή της διαφάνειας και οι κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων. Υπεργολαβία που υπερβαίνει το όριο που τίθεται από τους κανόνες για πρόχειρο διαγωνισμό, θα πρέπει να αποτελεί διακριτό έργο της δράσης που υλοποιείται με ίδια μέσα.

7.9 Εμπειρογνώμονες

Οι δαπάνες που αφορούν τις αμοιβές εξειδικευμένων νομικών συμβούλων, συμβολαιογράφων καθώς και οι δαπάνες αμοιβής τεχνικών και χρηματοοικονομικών εμπειρογνομόνων, οι οποίες αφορούν υπηρεσίες υψηλής εξειδίκευσης και προστιθέμενης αξίας, δεν ανήκουν στις υπεργολαβίες της παρούσας παραγράφου.

8. Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης

8.1 Οι δαπάνες που είναι αναγκαίες για την κάλυψη των απαιτήσεων που συνδέονται με την κοινοτική συγχρηματοδότηση, π.χ. διαφήμιση, προβολή, αξιολόγηση του έργου, εξωτερικός λογιστικός έλεγχος, τραπεζικές εγγυήσεις, μεταφράσεις κ.λπ., είναι επιλέξιμες ως άμεσες δαπάνες. Τα τραπεζικά έξοδα για το άνοιγμα και την τήρηση λογαριασμών είναι επιλέξιμες δαπάνες, καθώς απαιτείται από τους όρους χρηματοδότησης της δράσης το άνοιγμα χωριστού λογαριασμού σε εμπορική Τράπεζα.

8.2 Υποχρεώσεις Δημοσιότητας

Ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με την οικονομική συνδρομή που παρέχεται στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 2 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1048/2014.

Πιο συγκεκριμένα ο δικαιούχος οφείλει :

I. να τοποθετεί μόνιμη ευμεγέθη πινακίδα σε εμφανές σημείο το αργότερο τρεις μήνες μετά την ολοκλήρωση κάθε έργου που πληροί τους ακόλουθους όρους:

- α) η συνολική κοινοτική συνεισφορά στο έργο υπερβαίνει τα 100 000 ευρώ, και
- β) το έργο συνίσταται στην αγορά φυσικού αντικειμένου ή στη χρηματοδότηση υποδομής ή κατασκευαστικών έργων.

Η πινακίδα αναφέρει τον τύπο και την ονομασία του έργου. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 1 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1049/2014¹ της Επιτροπής καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 25 % της πινακίδας.

II. όταν ένα έργο λαμβάνει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος, να εξασφαλίζει την ενημέρωση των συμμετεχόντων στο έργο για την εν λόγω χρηματοδότηση.

III. κάθε έγγραφο έργου ή εθνικού προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιητικών συμμετοχής ή άλλων πιστοποιητικών, περιλαμβάνουν δήλωση ότι η δράση συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος.

IV. Σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1049/2014, θέτει σε εφαρμογή τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο εν λόγω κανονισμό.

9. Δαπάνες εμπειρογνομόνων

Οι δαπάνες που αφορούν τις αμοιβές εξειδικευμένων νομικών συμβούλων, συμβολαιογράφων καθώς και οι δαπάνες αμοιβής τεχνικών και χρηματοοικονομικών εμπειρογνομόνων, οι οποίες αφορούν υπηρεσίες υψηλής εξειδίκευσης και προστιθέμενης αξίας, είναι επιλέξιμες.

Οι ειδικές επιβαρύνσεις που αφορούν στην αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως είναι η εκτίμηση του εμπειρογνώμονα και η νομική βοήθεια είναι επιλέξιμες.

Η συμφωνία μεταξύ του δικαιούχου ή του εταίρου της δράσης με τον εμπειρογνώμονα, συνοδεύεται από σχετική σύμβαση υπογεγραμμένη από τα δύο μέρη, στην οποία αναφέρονται με σαφήνεια οι υποχρεώσεις των δύο πλευρών, ο σκοπός της εμπειρογνομοσύνης, τα παραδοτέα του εμπειρογνώμονα, το χρονοδιάγραμμα και οι οικονομικοί όροι.

Για την επιλογή εμπειρογνομόνων (εθνικών και διεθνών) απαιτείται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και θα πρέπει να τηρείται η αρχή της διαφάνειας και οι κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων.

10. Ειδικές δαπάνες σχετικές με υπηκόους τρίτων χωρών

10.1 Οι ομάδες στόχου ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 516/2014 για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.

10.2 Με σκοπό την παροχή βοήθειας, αγορές που γίνονται από το δικαιούχο για υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και παροχές σε χρήμα, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ταμείων και επιστροφές από το δικαιούχο δαπανών που προκύπτουν από τα πρόσωπα αυτά, είναι επιλέξιμες υπό τις ακόλουθες ειδικές προϋποθέσεις:

α) ο δικαιούχος φυλάσσει τις αναγκαίες πληροφορίες και στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έτυχαν της εν λόγω βοήθειας εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ταμείων

β) ο δικαιούχος πρέπει να φυλάσσει αποδεικτικά στοιχεία για την παρασχεθείσα σε υπηκόους τρίτων χωρών ενίσχυση (για παράδειγμα, τιμολόγια και αποδείξεις) κατά την περίοδο που προβλέπεται στη δράση

¹ Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1049/2014 της Επιτροπής για τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων ενημέρωσης και δημοσιότητας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 514/2014.

Η φύλαξη και η επεξεργασία των ανωτέρω πληροφοριών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.

10.3 Σε περίπτωση δράσεων που απαιτούν παρακολούθηση (πχ, μαθήματα κατάρτισης) από πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ταμείων, ενδέχεται να χορηγηθούν μικρά χρηματικά ποσά ως συμπληρωματική βοήθεια και να διανέμονται ανά άτομο για κάθε εκδήλωση, μάθημα ή άλλη δραστηριότητα. Ο δικαιούχος τηρεί κατάλογο αυτών των προσώπων, του χρόνου και της ημερομηνίας πληρωμής και μεριμνά για την ικανοποιητική παρακολούθηση της κατάστασης ώστε να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση και κατάχρηση των κονδυλίων.

10.4 Στην περίπτωση που η ομάδα στόχος εμπίπτει στον τομέα των επιστροφών, η διάρκεια των μέτρων στήριξης που παρέχονται μετά την επιστροφή στην τρίτη χώρα, όπως η παροχή βοήθειας για κατάρτιση και απασχόληση, βραχυπρόθεσμα μέτρα αναγκαία για τη διαδικασία επανένταξης και παροχή βοήθειας και συμβουλών μετά την επιστροφή, δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 6 μήνες μετά την ημερομηνία της επιστροφής του υπηκόου τρίτης χώρας.

10.5 Οι ειδικές δαπάνες σχετικές με τις ομάδες-στόχους σύμφωνα με τα μέτρα που περιλαμβάνονται παρακάτω, συνίστανται σε πλήρη ή μερική υποστήριξη στο πρόσωπο του ωφελούμενου με τη μορφή των ακόλουθων:

- α) δαπάνες που πραγματοποίησε ο δικαιούχος για τα πρόσωπα της ομάδας-στόχου.
- β) δαπάνες που πραγματοποίησαν οι ωφελούμενοι και οι οποίες στη συνέχεια επιστρέφονται από το δικαιούχο ή
- γ) μη επιστρεφόμενα κατ' αποκοπή ποσά (π.χ. στην περίπτωση της περιορισμένης στήριξης εκκίνησης για οικονομικές δραστηριότητες και της παροχής χρηματικών κινήτρων στους επαναπατριζόμενους).

10.6 Οι ενισχυόμενες δράσεις μπορούν να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα:

α) Στο πλαίσιο της ενίσχυσης και ανάπτυξης του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου

- για τα συστήματα υποδοχής και ασύλου, παροχή υλικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας στα σύνορα, επιδόματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής κατάρτισης και άλλων πρωτοβουλιών σε σχέση με το καθεστώς του ενδιαφερόμενου προσώπου, παροχή κοινωνικής συνδρομής, βοήθειας σε χρήμα σε σχέση με τις διοικητικές και/ή δικαστικές διατυπώσεις, παροχή νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης
- για την επανεγκατάσταση και μεταφορά αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλων ειδικών προγραμμάτων εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους, η υγειονομική εξέταση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη πριν από την αναχώρηση, η παροχή υλικού πριν από την αναχώρηση, η παροχή πληροφοριών πριν από την αναχώρηση και τα μέτρα ένταξης, η ρύθμιση των λεπτομερειών του ταξιδιού, συμπεριλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών ιατρικής συνοδείας, η υλική βοήθεια κατά ή αμέσως μετά την άφιξη, οι ενέργειες για την επανένωση οικογενειών ανθρώπων που πρόκειται να

επανεγκατασταθούν σε άλλο κράτος μέλος, η δημιουργία συνθηκών που ευνοούν την ένταξη, την αυτονομία και την αυτάρκεια των επανεγκατεστημένων προσφύγων σε μακροπρόθεσμη βάση

β) Στο πλαίσιο της ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών και της νόμιμης μετανάστευσης

- για τα μέτρα πριν την αναχώρηση, ενέργειες για αξιολόγηση δεξιοτήτων και τίτλων καθώς και συγκρισιμότητα μεταξύ των δεξιοτήτων και τίτλων μιας τρίτης χώρας και των κρατών μελών (εφόσον αναλαμβάνει τη διαδικασία το ωφελούμενο πρόσωπο), κατάρτιση για ενίσχυση της απασχολησιμότητας στα κράτη μέλη, περιεκτικά μαθήματα γλώσσας και αγωγής του πολίτη, παροχή στήριξης στο πλαίσιο της υποβολής αιτήσεων για οικογενειακή επανένωση
- για τα μέτρα ένταξης, παροχή βοήθειας σε τομείς όπως η στέγαση, τα μέσα διαβίωσης, η διοικητική και νομική καθοδήγηση, η υγεία, η ψυχολογική και κοινωνική φροντίδα, η φροντίδα παιδιών και η οικογενειακή επανένωση, επιδόματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής κατάρτισης και προπαρασκευαστικών ενεργειών που διευκολύνουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δράσεις που αποσκοπούν στην προσωπική ενδυνάμωση και επιτρέπουν στους υπηκόους τρίτων χωρών να καλύπτουν τις ανάγκες τους

γ) στο πλαίσιο των Επιστροφών

- για τα μέτρα που συνοδεύουν τις διαδικασίες επιστροφής, παροχή κοινωνικής μέριμνας και βοήθειας για διοικητικές και/ή δικαστικές διατυπώσεις, παροχή σε χρήμα προς τον ωφελούμενο για νομική και γλωσσική συνδρομή, ειδική βοήθεια σε χρήμα ή είδος για ευάλωτα πρόσωπα, παροχές σε χρήμα ή είδος για προσωρινή εγκατάσταση και διαβίωση στο κράτος μέλος
- για τα μέτρα επιστροφής, μέτρα που οδηγούν στην αναγνώριση στοιχείων ταυτότητας υπηκόων τρίτων χωρών, την έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων και τον εντοπισμό μελών της οικογένειας, επικουρούμενα μέτρα οικειοθελούς επιστροφής, συμπεριλαμβανομένων ιατρικών εξετάσεων και συνδρομής, ρύθμισης των λεπτομερειών του ταξιδιού, χρηματικής συνδρομής, της παροχής συμβουλών και συνδρομής πριν και μετά την επιστροφή, μέτρα για την κίνηση της διαδικασίας επανένταξης για την προσωπική ανάπτυξη του επιστρέφοντος, όπως η παροχή κινήτρων σε μετρητά, κατάρτιση, εξεύρεση εργασίας και βοήθειας στην εργασία και στήριξη για την έναρξη οικονομικών δραστηριοτήτων, ειδική βοήθεια για ευάλωτα πρόσωπα (ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι ανάπηροι, οι υπέργηροι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά και τα πρόσωπα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμούς ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, φυσικής ή σεξουαλικής βίας).

11. Λοιπές δαπάνες

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν δαπάνες, εφόσον είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των δράσεων/έργων και δε μπορούν να ενταχθούν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες. Ο δικαιούχος, κατά την υποβολή της πρότασής του, θα πρέπει να περιγράψει τις εν λόγω δαπάνες και τα τεκμηριώσει την αναγκαιότητά τους.

12. Μη επιλέξιμες δαπάνες

Τα ακόλουθα έξοδα δεν είναι επιλέξιμα για συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δυνάμει των ειδικών κανονισμών:

α) τόκοι χρέους·

β) αγορά μη οικοδομημένης γης·

γ) αγορά οικοδομημένης γης, όταν αυτή είναι απαραίτητη για την υλοποίηση του έργου, για ποσό που υπερβαίνει το 10 % της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης για το εξεταζόμενο έργο·

δ) φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), εκτός εάν δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ.

i) Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.

ii) Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί.

iii) Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη: ο ΦΠΑ που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο, καθώς και ο ΦΠΑ που βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατά αποκοπή καταβολής του φόρου.

ε) Οι χρεωστικοί τόκοι, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα. Οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που διενεργούνται στο πλαίσιο της πράξης, είναι επιλέξιμες και δύνανται να συμψηφίζονται με τυχόν πιστωτικούς τόκους που προκύπτουν από τη διαχείριση του τραπεζικού λογαριασμού της πράξης.

στ) Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

13. Αλλαγές Προϋπολογισμού

Για αλλαγές οι οποίες επηρεάζουν μία ή περισσότερες από τις υποκατηγορίες άμεσων δαπανών που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό, (π.χ. αμοιβές προσωπικού, δαπάνες αναλώσιμων και υλικών κλπ.) που υπερβαίνουν το 10% του αρχικού προϋπολογισμού της κάθε υποκατηγορίας, θα πρέπει να εξασφαλίζεται προηγουμένως γραπτή έγκριση από την Υπεύθυνη Αρχή ή την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή, στην οποία θα απευθύνεται το σχετικό γραπτό αίτημα.

Για αλλαγές κάτω του 10% της συγκεκριμένης υποκατηγορίας δαπανών θα πρέπει να ενημερώνεται γραπτώς εκ των προτέρων η αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή για τους λόγους της απόκλισης.

Σε περίπτωση υπέρβασης πέραν του 10% του προϋπολογισμού μιας υποκατηγορίας εξόδων, δύναται κατά την κρίση της Υπεύθυνης Αρχής ή της αρμόδιας Εντεταλμένης Αρχής να απορριφθεί η εν λόγω δαπάνη ή το ποσοστό που υπερβαίνει το 10%.

Οι πιο πάνω υπερβάσεις μπορούν να γίνουν αποδεκτές μόνο στην περίπτωση εξοικονόμησης χρημάτων από άλλες υποκατηγορίες άμεσων δαπανών και σε καμία περίπτωση δε θα ξεπερνούν τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό της δράσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Εγκύκλιος εξειδίκευσης του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94Α'), υποπαράγραφος Δ9 της παραγράφου 9 του Άρθρου 2 «Δαπάνες μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ανάλυση προϋπολογισμού έργου που υλοποιείται με **ίδια μέσα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΡΓΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ			
1. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΕΡΓΟ 1		
A. ΑΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΒΑΣΕΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ)	2. Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη		
	Χωρίς ΦΠΑ	Ποσό ΦΠΑ, εφόσον είναι επιλέξιμο	
A.1. Άμεσες δαπάνες προσωπικού			
A.2. Έξοδα ταξιδιών και μετακινήσεων			
A.3. Εξοπλισμός			
A.4. Αγορές ακινήτων			
A.5. Αναλώσιμα, προμήθειες και γενικές υπηρεσίες			
A.6. Αποσβέσεις			
A.7. Υπεργολαβίες (έως το όριο για πρόχειρο διαγωνισμό)			
A.8. Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης			
A.9. Εμπειρογνώμονες			
A.10. Ειδικές δαπάνες σχετικές με υπηκόους τρίτων χωρών			
A.11. Λοιπές δαπάνες			
ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΕΣΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ			
B. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΒΑΣΕΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ			
Γ. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΒΑΣΕΙ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ			
Γ1. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ βάσει ποσοστού 15 % επί των άμεσων επιλέξιμων δαπανών προσωπικού			
Γ2. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ βάσει ποσοστού έως 7 % επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών (κατόπιν έγκρισης από την Εντεταλμένη Αρχή της προτεινόμενης από το δικαιούχο μεθοδολογίας)			
Γ3. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ως κατ' αποκοπή ποσό όταν ο Π/Υ για το έργο δεν υπερβαίνει το ποσό των 100.000 EUR, που έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων από την αρμόδια Εντεταλμένη Αρχή κατά τη φάση της υποβολής της πρότασης			
	Αριθμός Μονάδων	Τιμή Μονάδας	
Δ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ			
3. ΣΥΝΟΛΑ			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ανάλυση προϋπολογισμού έργου που υλοποιείται με δημόσια σύμβαση

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΡΓΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ			
1. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ		ΕΡΓΟ 1	
A. ΑΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΒΑΣΕΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ)		2. Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	
		Χωρίς ΦΠΑ	Ποσό ΦΠΑ, εφόσον είναι επιλέξιμο
A.1. Δαπάνες δημόσιας σύμβασης			
A.2. Δαπάνες διαχείρισης <i>(είναι οι δαπάνες για τη διαχείριση του έργου που υλοποιείται μέσω δημοσίων συμβάσεων. Δηλώνονται μόνο όταν η δράση περιλαμβάνει μεγάλο πλήθος έργων με δημόσια σύμβαση ή δράσεις με σύνθετο τεχνικό αντικείμενο, η διαχείριση των οποίων υπερβαίνει τις συνήθεις δραστηριότητες του δικαιούχου)</i>			
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	A.2.1. Άμεσες δαπάνες προσωπικού		
	A.2.2. Έξοδα ταξιδιών και μετακινήσεων		
	A.2.3. Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης		
	A.2.4. Εμπειρογνώμονες		
	A.2.5. Λοιπές δαπάνες		
ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΕΣΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (A1+A2)			
B. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		2. Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	
		Χωρίς ΦΠΑ	Ποσό ΦΠΑ, εφόσον είναι επιλέξιμο
B1. ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ βάσει παραστατικών (δηλώνονται μόνον εφόσον ο Π/Υ των δαπανών διαχείρισης A.2 δεν είναι μηδενικός)			
3. ΣΥΝΟΛΑ (A1+A2+B1)			